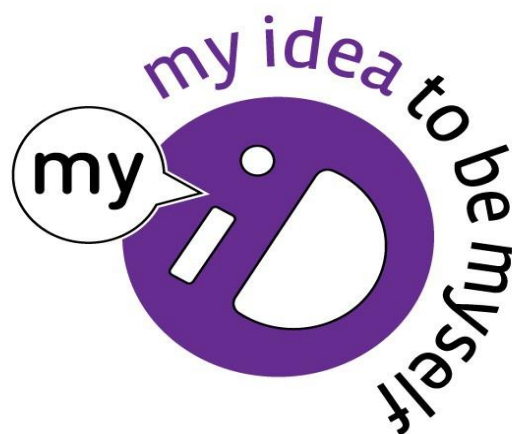
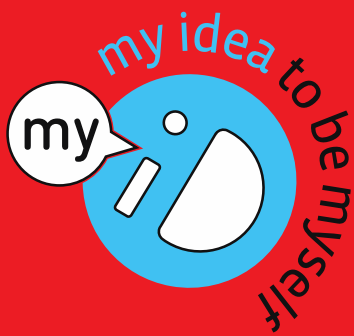

ΚΑΤΑΡΤΙΣΗ ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΙΚΩΝ ΣΤΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑ ΣΤΗΝ ΕΚΚ: ΣΥΜΒΟΥΛΕΥΤΙΚΗ ΣΤΟ ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

Αυτή η δημοσίευση μπορεί να αναφερθεί ως εξής:	IO3 Συμβουλευτική στο Σπειροειδές Πρόγραμμα Σπουδών Πόλη: Città di Castello (Pg)- Ιταλία
Τίτλος έργου	Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική διαφορετικότητα στην επαγγελματική κατάρτιση κοινωνικού τομέα (SENSE)
Αριθμός αναφοράς	2018-1-NL01-KA202-038973
Ημερομηνία	30/10/2020
Έκδοση/διάδοση	Έκδοση 2.2 (εσωτερικό για συνεργάτες)
Εταίρος	Fondazione Hallgarten - Franchetti Centro Studi Villa Montesca
Συντάκτες	Fabrizio Boldrini, Maria Rita Bracchini, Silvia Fanti, Peter Dankmeijer (Παράρτημα 1)

Η υποστήριξη της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην παραγωγή της παρούσας έκδοσης δεν συνιστά αποδοχή του περιεχομένου, το οποίο αντικατοπτρίζει αποκλειστικά τις απόψεις των συντακτών, και η Επιτροπή δεν μπορεί να αναλάβει την ευθύνη για οποιαδήποτε χρήση των πληροφοριών που περιέχονται σε αυτήν.

Πίνακας Περιεχομένων

ΜΕΡΟΣ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1. Εισαγωγή.....3
2. Υπόβαθρο του έργου SENSE..... 5
3. Επισκόπηση της θεωρίας του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών.....8

ΜΕΡΟΣ 2: ΤΟ ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ SENSE (SSC)

1. Σπειροειδές Πρόγραμμα Σπουδών του SENSE (SSC): εννοιολογικές αναφορές.....15
2. Η μαθησιακή στρατηγική του SENSE: τι είναι το SSP.....17
3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών..20
4. Αξιολόγηση του γνωστικού αντίκτυπου στο SSP.....24

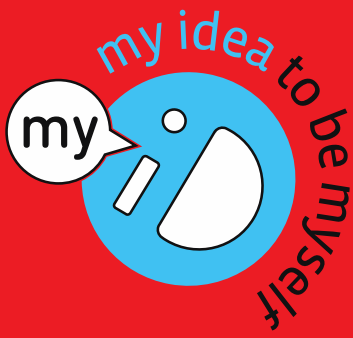
ΜΕΡΟΣ 3: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ SENSE

1. Οι τομείς του SSC.....26
2. Οι βαθμίδες του SSC.....32
3. Συγκεκριμένα παραδείγματα του σπειροειδούς προγράμματος στην προσέγγιση SENSE.....36
4. Κριτήρια βέλτιστης πρακτικής του SSC.....44

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

Ανάπτυξη ενός σπειροειδούς προγράμματος σπουδών.....50

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

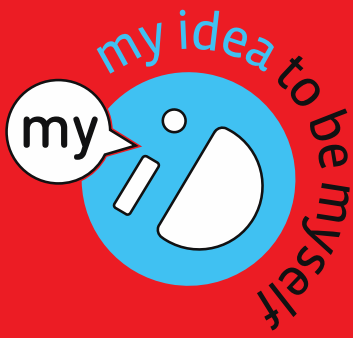

ΜΕΡΟΣ 1: ΕΙΣΑΓΩΓΗ, ΥΠΟΒΑΘΡΟ ΚΑΙ ΕΠΙΣΚΟΠΗΣΗ

1. Εισαγωγή

Η ποιοτική εκπαίδευση βασίζεται σε εξειδικευμένους εκπαιδευτικούς που έχουν δεσμευτεί για τη συνεχή επαγγελματική τους ανάπτυξη. Η διαφορετικότητα και η ένταξη αποτελούν προκλήσεις στην κατάρτιση των εκπαιδευτικών, ένα θέμα με το οποίο ασχολείται το Συμβούλιο της Ευρώπης εδώ και μερικά χρόνια, με αποτέλεσμα την ανάπτυξη βασικών δεξιοτήτων σχετικά με τη διαφορετικότητα (Συμβούλιο της Ευρώπης 2009). Μια δημοσίευση της Ευρωπαϊκής Ένωσης σχετικά με μια παρόμοια ανάλυση (Ευρωπαϊκή Ένωση 2013) υπογράμμισε την ανάγκη ανάπτυξης της κατάρτισης των εκπαιδευτικών σε συνεργασία με σχολεία και άλλους εταίρους. Ο Ευρωπαϊκός Φορέας για την Ανάπτυξη στην Ειδική Αγωγή και την Ενταξιακή Εκπαίδευση έχει πραγματοποιήσει ένα τριετές έργο (2009-2012) και ανέπτυξε ένα προφίλ εκπαιδευτικών χωρίς αποκλεισμούς (European Agency 2012).

Οι συμβάσεις για τα ανθρώπινα δικαιώματα που αναπτύχθηκαν από τον Οργανισμό Ηνωμένων Εθνών (π.χ. Σύμβαση για τα Δικαιώματα του Παιδιού, Σύμβαση για τα Δικαιώματα των Ατόμων με Αναπηρία) και το Συμβούλιο της Ευρώπης (π.χ. ο αναθεωρημένος Ευρωπαϊκός Κοινωνικός Χάρτης) όχι μόνο τονίζουν το δικαίωμα στην εκπαίδευση, αλλά και τα δικαιώματα των παιδιών και των νέων στην εκπαίδευση. Επιπλέον, μέσω της εκπαίδευσης οι νέοι ενήλικες μπορούν να ασκήσουν τα πολιτικά και δημοκρατικά τους δικαιώματα στην κοινωνία. Η εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς, η εκπαίδευση για τα δημοκρατικά δικαιώματα του πολίτη και η εκπαίδευση για τα ανθρώπινα δικαιώματα απαιτούν από τους καθηγητές να είναι πρόθυμοι και

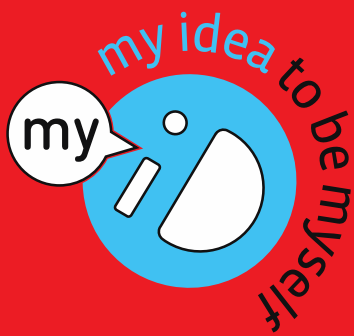

ικανοί να εντάξουν ενεργά τους μαθητές τους στο σχεδιασμό της δικής τους εκπαίδευσης, στη λήψη αποφάσεων καθώς και στα ενδιαφέροντα και τα ταλέντα τους. Οι σημερινοί εκπαιδευτικοί δεν είναι αρκετά προετοιμασμένοι για να επιτρέψουν ή να ενθαρρύνουν την ενεργό συμμετοχή. Είναι σαφές ότι απαιτούνται περισσότερες προσπάθειες για την εξοικείωση όλων των εκπαιδευτικών με τις πρακτικές ένταξης.

Το έργο SENSE αναγνωρίζει τη σημασία της παροχής βοήθειας στα σχολεία στις προσπάθειές τους να παρέχουν εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Υπογραμμίζει επίσης τον κεντρικό ρόλο που διαδραματίζουν τα σχολεία στην κάλυψη των αναγκών προσωπικής υποστήριξης των νέων. Τα σχολεία έχουν την υποχρέωση να διασφαλίζουν ότι δημιουργούν υποστηρικτικές και κατάλληλες εκπαιδευτικές εμπειρίες για τους μαθητές τους.

Η ένταξη όλων των μαθητών πρέπει να αντικατοπτρίζεται στις πολιτικές τα σχολεία, τους κώδικες συμπεριφοράς, το πρόγραμμα σπουδών, τη μάθηση και τη διδασκαλία, τις υπηρεσίες των μαθητών, την οργάνωση και το ήθος. Τα σχολεία πρέπει να διασφαλίσουν ότι οι μαθητές και το προσωπικό δεν έρχονται αντιμέτωποι με ομοφοβία ή διακρίσεις. Οι στρατηγικές και τα προληπτικά μέτρα που λαμβάνονται πρέπει να είναι συνεχή και προληπτικά και να αντικατοπτρίζουν τις εκπαιδευτικές διαδικασίες εντός του σχολείου. Η αδράνεια μπορεί επίσης να ισοδυναμεί με σιωπηρή έγκριση ή ενθάρρυνση των διακρίσεων ή της σεξουαλικής παρενόχλησης. Αυτό σημαίνει ότι ένα μέλος του σχολικού προσωπικού που «κλείνει τα μάτια» στις διακρίσεις, την ομοφοβική κακοποίηση ή τη σεξουαλική παρενόχληση, από μαθητές ή προσωπικό, μπορεί να θεωρηθεί υπεύθυνο για την έγκριση ή την ενθάρρυνση αυτών των διακρίσεων.

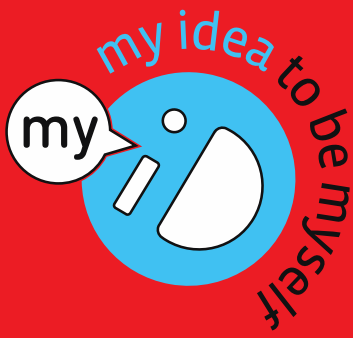
2. Υπόβαθρο του έργου SENSE

Το SENSE «Ευαισθητοποίηση σχετικά με τη σεξουαλική διαφορετικότητα στην επαγγελματική κατάρτιση κοινωνικού τομέα» είναι ένα διετές έργο χωρίς αποκλεισμούς που χρηματοδοτείται από το πρόγραμμα Erasmus + της Ευρωπαϊκής Επιτροπής, την Ολλανδική Εθνική Υπηρεσία στο πλαίσιο του KA202, τις Στρατηγικές εταιρικές σχέσεις για την επαγγελματική εκπαίδευση και κατάρτιση, με μια ομάδα συνεργασίας που προέρχεται από τους εκπαιδευτικούς και κοινωνικούς τομείς πέντε χωρών: Βέλγιο, Ελλάδα, Ιταλία, Ολλανδία και Ισπανία.

Το έργο SENSE επικεντρώνεται στη διδασκαλία δεξιοτήτων σχετικά με τη διαφορετικότητα σε μαθητές ΕΕΚ στον κοινωνικό τομέα και πιο συγκεκριμένα σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης μιας από τις πιο αμφιλεγόμενες μορφές διαφορετικότητας: τη σεξουαλική διαφορετικότητα. Ως εκ τούτου, ο κύριος στόχος του είναι η κοινωνική ένταξη τόσο των μαθητών όσο και των μελλοντικών πελατών. Αυτό είναι ιδιαίτερα σημαντικό σε μια γηράσκουσα Ευρώπη, όπου άτομα όπως λεσβίες, ομοφυλόφιλοι, αμφιφυλόφιλοι, διεμφυλικοί και ίντερσεξ (ΛΟΑΤΚΙ+), που πλέον έχουν έναν ανοιχτό τρόπο ζωής, μπορεί να αντιμετωπίσουν προβλήματα ως επαγγελματίες του κοινωνικού τομέα. Το κλειδί για να επιτευχθεί αυτό, είναι η ενίσχυση των βασικών δεξιοτήτων των μαθητών αλλά και των εκπαιδευτικών, οι οποίοι συχνά δεν γνωρίζουν ακόμη αυτά τα ζητήματα, ή δεν ξέρουν πώς να χειριστούν τα αρνητικά σχόλια από μαθητές ΕΕΚ σε αυτόν τον τομέα.

Εκτός από την Ολλανδία, λίγες έρευνες ή εργασίες έχουν γίνει σχετικά με τη σεξουαλική διαφορετικότητα στα ιδρύματα ΕΕΚ. Πιο γενικές μελέτες δείχνουν ένα σχετικά υψηλό επίπεδο μισαλλοδοξίας έναντι των ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων. Μελέτες δείχνουν επίσης ότι τα άτομα με χαμηλότερο εκπαιδευτικό επίπεδο είναι λιγότερο ανεκτικά απέναντι στα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα από ότι άλλα. Αυτό αποτελεί σοβαρή ανησυχία στον κοινωνικό τομέα της ΕΕΚ, όπου οι μαθητές εκπαιδεύονται για να φροντίζουν έναν αυξανόμενο αριθμό ηλικιωμένων ή ΛΟΑΤΚΙ+ ατόμων με

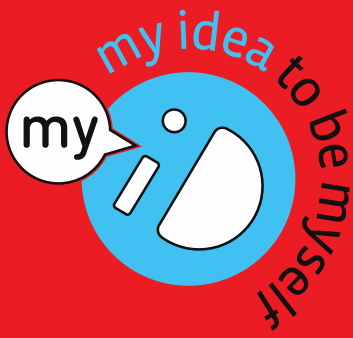
ειδικές ανάγκες που έχουν χειραφετηθεί εδώ και αρκετά χρόνια και δεν θέλουν να «επιστρέψουν στην ντουλάπα» όταν εξαρτώνται από τη φροντίδα των άλλων.

Το έργο βασίζεται σε 7 χρόνια έρευνας και ανάπτυξης στην Ολλανδία. Σε αυτήν την περίοδο, έχει αναπτυχθεί μια μέθοδος που έχει αξιολογηθεί από το Πανεπιστήμιο Radboud και έχει αποδειχθεί αποτελεσματική. Σε αυτό το έργο αναδιαμορφώνουμε τη μέθοδο για να προσαρμοστεί ακόμη περισσότερο στους παρόχους ΕΕΚ και στις καταστάσεις σε διαφορετικές χώρες.

Το SENSE στοχεύει να βασιστεί στα αποδεικτικά στοιχεία και την ορθή πρακτική των τρεχόντων ερευνητικών δεδομένων, για την ανάπτυξη και τη δοκιμή ενός προγράμματος σπουδών που βασίζεται σε δραστηριότητες χωρίς αποκλεισμούς και συνεργατικές προσεγγίσεις που θα χρησιμοποιηθούν για να εξοπλίσουν τους εκπαιδευτικούς και τους διευθυντές στην αντιμετώπιση της διαφορετικότητας, την προώθηση της αμοιβαία κατανόησης και του σεβασμό μεταξύ των μαθητών τους και τη βελτίωση της εκπαιδευτικής απόδοσης των μαθητών ΕΕΚ.

Ο κύριος σκοπός της ανάπτυξης αυτού του εργαλείου είναι να ενισχύσει τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών. Ο επαγγελματισμός των εκπαιδευτικών είναι ο βασικός παράγοντας για την προώθηση της συμμετοχής και της μάθησης σε όλους τους μαθητές, και έχει μεγαλύτερη επίδραση στην επιτυχία των μαθητών από ότι άλλοι σχολικοί παράγοντες (Hattie 2009).

Χωρίς καλά καταρτισμένους, δυναμικούς και ισχυρούς εκπαιδευτικούς, η υψηλής ποιότητας και χωρίς αποκλεισμούς εκπαίδευση δεν είναι εφικτή. Για να επιφέρουν τις αλλαγές που απαιτούνται για την πραγματοποίηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς, οι εκπαιδευτικοί πρέπει να γίνουν σκεπτόμενοι επαγγελματίες και εκπρόσωποι της αλλαγής. Πρέπει να είναι σε θέση να σταματήσουν την απομόνωσή τους και να αναλάβουν ενεργό ρόλο. Αυτό το εργαλείο μπορεί να υποστηρίξει εκπαιδευτές εκπαιδευτικών, εκπαιδευτικούς και σχολεία κατά τη διαδικασία της αλλαγής και να ενθαρρύνει το διάλογο σχετικά με τον επαγγελματισμό των εκπαιδευτικών και τη δια βίου ανάπτυξή τους καθ' όλη την επαγγελματική τους σταδιοδρομία.

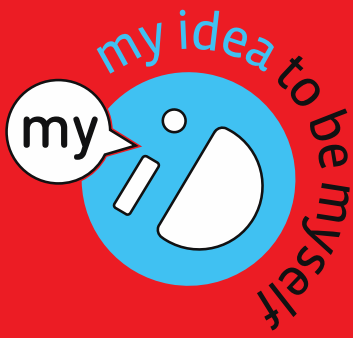

Το πρόγραμμα σπουδών χωρίς αποκλεισμούς στοχεύει στην ενσωμάτωση της διαφορετικότητας και της σεξουαλικής διαφορετικότητας σε ένα πιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών ξεκινώντας από την έννοια του «σπειροειδούς προγράμματος σπουδών» που ανέπτυξε ο Jerome Bruner, παρέχοντας μια εμπειρική προσέγγιση για την ανάπτυξη και διάδοση κοινών δημιουργικών, πολιτιστικών και κοινωνικών εμπειριών και την οικοδόμηση της κατανόησης και του σεβασμού προς τις ανθρώπινες αξίες.

Το έργο SENSE έχει 4 στάδια έργου (Πνευματικά αποτελέσματα) που κατανέμονται σε μια περίοδο δύο χρόνων:

1. **Τεχνολογία ενεργοποίησης:** εγχειρίδιο σχετικά με την επιλογή και την ανάπτυξη κινήτρων για τη διευκόλυνση του διαλόγου με μαθητές EEK σχετικά με τη σεξουαλική διαφορετικότητα.
2. **Κατάρτιση εκπαιδευτικών:** εγχειρίδια για εκπαιδευτές εκπαιδευτικών και εκπαιδευτικούς EEK σχετικά με τον τρόπο εκπαίδευσης και υποστήριξης των μαθητών.
3. **Συμβουλευτική στο Σπειροειδές Πρόγραμμα Σπουδών:** ένα εγχειρίδιο για την υποστήριξη εκπαιδευτικών και διευθυντών EEK για την ανάπτυξη ενός βιώσιμου σπειροειδούς προγράμματος σπουδών.
4. **Ένα Πλαίσιο Δεξιοτήτων:** για μαθητές και εκπαιδευτικούς EEK σχετικά με τον τρόπο αντιμετώπισης της σεξουαλικής διαφορετικότητας στο ευρύτερο πλαίσιο της διαφορετικότητας, θα αναπτυχθούν δεξιότητες και θα ξεκινήσει η ένταξη τέτοιων δεξιοτήτων σε επίσημα πλαίσια προσόντων.

3. Επισκόπηση της θεωρίας του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών

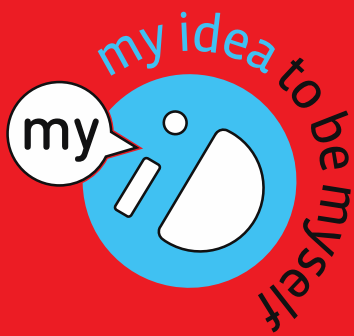
«Αρχίζουμε με την υπόθεση ότι οποιοδήποτε θέμα μπορεί να διδαχθεί σε μια πνευματικά ελικρινή μορφή σε οποιοδήποτε παιδί και σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξης.»

Jerome Bruner (1960)

Το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του έργου SENSE για να παρέχει τις απαραίτητες βασικές γνώσεις στην ομάδα μαθημάτων ΕΕΚ (εκπαιδευτικοί / διευθυντές / εκπαιδευτές) σχετικά με τον τρόπο ενσωμάτωσης της διαφορετικότητας και της σεξουαλικής διαφορετικότητας σε ένα πιο ολοκληρωμένο πρόγραμμα σπουδών ξεκινώντας από την έννοια του «σπειροειδούς» προγράμματος σπουδών που αναπτύχθηκε από τον Jerome Bruner, το οποίο βασίζεται στη γνωστική θεωρία και υπογραμμίζει γιατί περίπλοκα θέματα (όπως η διαφορετικότητα, η υπηκοότητα, το φύλο και η σεξουαλικότητα) δεν μπορούν να διδαχθούν με μεμονωμένα μαθήματα, αλλά χρειάζονται επανάληψη σε διαφορετικό πλαίσιο και εμβάθυνση με την πάροδο του χρόνου.

Με άλλα λόγια, ακόμη και το πιο περίπλοκο υλικό, εάν είναι σωστά δομημένο και παρουσιασμένο, μπορεί να γίνει σε βάθος κατανοητό από ένα ευρύ κοινό. Για τον Bruner, ο σκοπός της εκπαίδευσης δεν είναι να μεταδώσει γνώσεις, αλλά να διευκολύνει τη σκέψη ενός παιδιού και τις δεξιότητες επίλυσης προβλημάτων που μπορούν στη συνέχεια να εφαρμοστούν

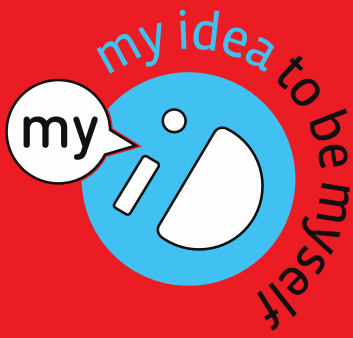

σε μια σειρά καταστάσεων. Ο ρόλος του εκπαιδευτικού δεν πρέπει να είναι να μεταδίδει πληροφορίες μέσω της διδασκαλίας, αλλά να διευκολύνει τη μαθησιακή διαδικασία. Αυτό σημαίνει ότι ένας καλός εκπαιδευτικός θα οργανώσει μαθήματα που θα βοηθήσουν τον μαθητή να ανακαλύψει τη σχέση μεταξύ των επί μέρους πληροφοριών. Για να το κάνει αυτό, ένας εκπαιδευτικός πρέπει να δώσει στους μαθητές τις πληροφορίες που χρειάζονται, αλλά χωρίς να τις οργανώσει. Η χρήση του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών μπορεί να βοηθήσει τη διαδικασία της ανακάλυψης της μάθησης. Ο Bruner πιστεύει ότι ένα παιδί (οποιασδήποτε ηλικίας) είναι ικανό να κατανοήσει πολύπλοκες πληροφορίες και εξήγησε πώς αυτό ήταν δυνατό μέσω της έννοιας του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών. Αυτό περιελάμβανε τη διάρθρωση των πληροφοριών έτσι ώστε οι σύνθετες ιδέες να μπορούν να διδαχθούν πρώτα σε ένα απλοποιημένο επίπεδο και στη συνέχεια να επανέλθουν σε πιο περίπλοκα επίπεδα. Επομένως, τα υποκείμενα θα έφταναν σε επίπεδα σταδιακά αυξανόμενης δυσκολίας (εξ ου και η σπειροειδής αναλογία).

Στην ιδανική περίπτωση, η διδασκαλία με αυτόν τον τρόπο θα πρέπει να οδηγήσει τους μαθητές να είναι σε θέση να επιλύσουν προβλήματα μόνοι τους. Ο Bruner προτείνει στο βιβλίο του «Relevance of Education» ότι «η εκπαίδευση βρίσκεται σε μια κατάσταση κρίσης. Δεν κατάφερε να ανταποκριθεί στις μεταβαλλόμενες κοινωνικές ανάγκες - υστερεί αντί να καθοδηγεί».

Οι στόχοι της εκπαίδευσης πρέπει να αναπτυχθούν με την κοινωνική πρόοδο και να σχετίζονται με την πραγματικότητα και τις κοινωνικές ανάγκες.

Τα βασικά χαρακτηριστικά του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών που βασίζονται στο έργο

του Bruner είναι:

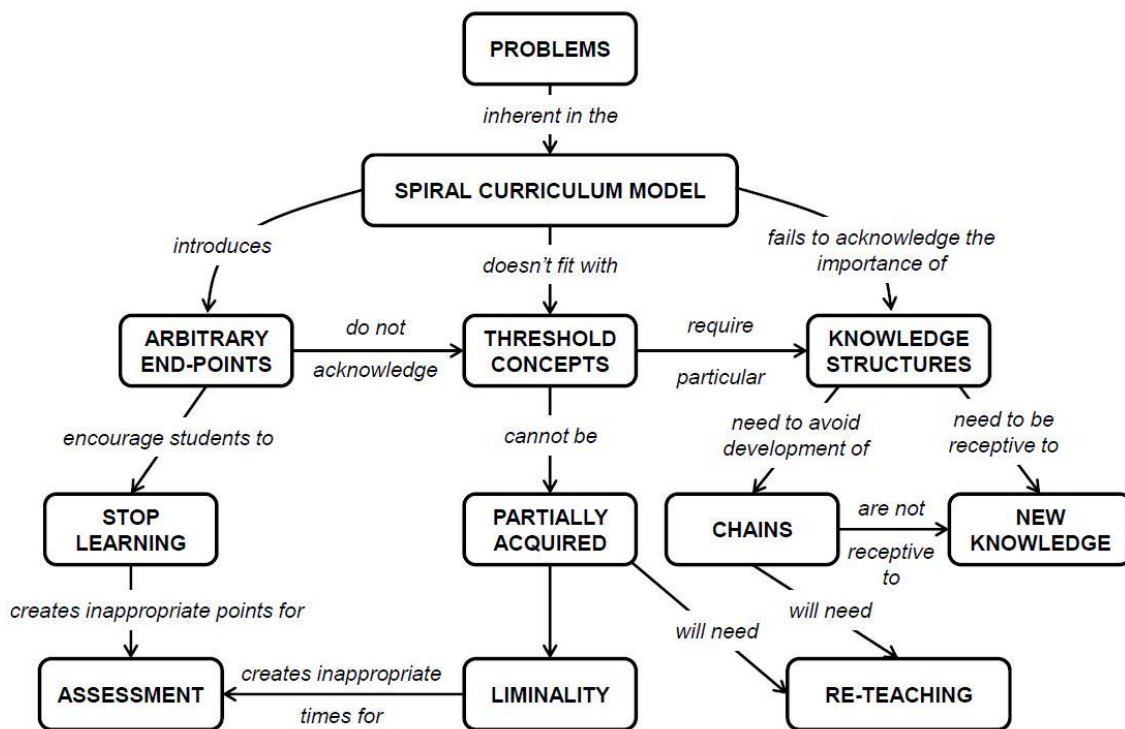
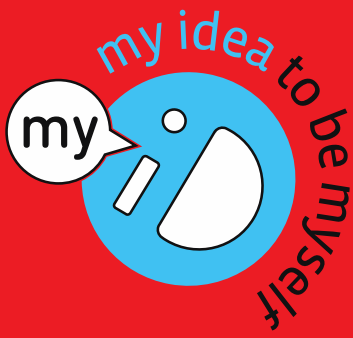
1. Οι μαθητές επανεξετάζουν ένα θέμα ή ένα ζήτημα αρκετές φορές κατά τη διάρκεια της σχολικής τους σταδιοδρομίας.
2. Η πολυπλοκότητα του θέματος ή του ζητήματος αυξάνεται σε κάθε επανεξέταση.
3. Η νέα μάθηση έχει σχέση με την παλιά μάθηση και τίθεται σε συνάρτηση με την παλιά πληροφορία.

Τα οφέλη που αποδίδονται στο σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών από τους υποστηρικτές του είναι:

1. Οι πληροφορίες ενισχύονται και σταθεροποιούνται κάθε φορά που οι μαθητές επανεξετάζουν το θέμα.
2. Το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών επιτρέπει επίσης μια λογική εξέλιξη από απλοϊκές ιδέες σε πιο περίπλοκες.
3. Οι μαθητές ενθαρρύνονται να εφαρμόσουν τις αρχικές γνώσεις τους σε μεταγενέστερους στόχους του μαθήματος.

Επιπλέον, το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών ενσωματώνει πολλές προσεγγίσεις βασισμένες στην έρευνα από τη γνωστική επιστήμη που έχουν συνδεθεί, μεμονωμένα, και με τη βελτιωμένη απόδοση των μαθητών.

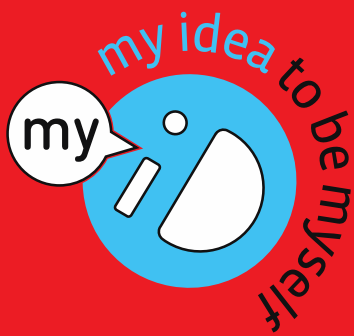

(Εικ. 1). Η πορεία της γνώσης του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών του Bruner

Κατά τη διαδικασία της εκπαίδευσης, ο Bruner έγραψε ότι τα παιδιά είναι ενεργοί επιλυτές προβλημάτων, έτοιμοι να εξερευνήσουν πολύπλοκα θέματα και ιδέες. Αναφερόμενος στον ρόλο της εκπαίδευσης με βάση αυτήν την άποψη των νέων μαθητών, ο Bruner προσδιόρισε τέσσερα θέματα που πρέπει να εξεταστούν:

1. Ο ρόλος της δομής στη μάθηση και τη διδασκαλία

Ο Bruner πρότεινε την εισαγωγή τομέων γνώσης με τρόπο που βοηθά τα μικρά παιδιά να

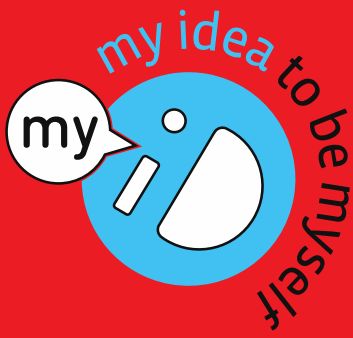
μάθουν τις βασικές αρχές οργάνωσης μέσα από σύνθετες έννοιες και να συνειδητοποιήσουν τη γενικότερη φύση μιας έννοιας πριν μάθουν πιο συγκεκριμένες πληροφορίες για αυτή. «Η διδασκαλία και η εκμάθηση της δομής βρίσκεται στο επίκεντρο του προβλήματος της μεταφοράς (της γνώσης), και όχι η απλή γνώση των γεγονότων και των τεχνικών. Εάν η προγενέστερη μάθηση έχει ως σκοπό να καταστήσει ευκολότερη τη μεταγενέστερη μάθηση, πρέπει να το κάνει παρέχοντας μια γενική εικόνα σύμφωνα με την οποία οι σχέσεις μεταξύ των στοιχείων που συναντήθηκαν σε προγενέστερο και σε μεταγενέστερο χρόνο καθίστανται όσο το δυνατόν σαφέστερες.»

2. Ετοιμότητα για μάθηση

Ο Bruner πίστευε ότι η διδασκαλία σημαντικών τομέων γνώσης αναβάλλεται συχνά επειδή πιστεύεται ότι είναι πολύ δύσκολη για τα μικρά παιδιά. Σίγουρα οι εκπαιδευτικοί πρέπει να δίνουν σημασία στην ετοιμότητα των παιδιών να αλληλεπιδρούν με διαφορετικές ιδέες. Αλλά είναι επίσης σημαντικό, έγραψε ο Bruner, να «...μπορεί οποιοδήποτε μάθημα να διδαχθεί αποτελεσματικά σε μια πνευματικά ειλικρινή μορφή σε οποιοδήποτε παιδί και σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξης». Αυτή η σκέψη είναι στο θεμέλιο του «σπειροειδούς προγράμματος σπουδών». Οι εκπαιδευτικοί δεν χρειάζεται απλώς να περιμένουν τότε το κάθε παιδί θα είναι έτοιμο να έρθει σε επαφή με μια νέα ιδέα, έγραψε ο Bruner, αλλά μπορούν επίσης να ωθήσουν ή να προκαλέσουν αυτήν την ετοιμότητα «αναπτύσσοντας τα δυνατά σημεία του παιδιού εδώ και τώρα.»

3. Διαισθητική σκέψη

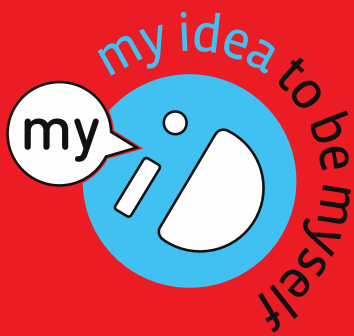
Ο Bruner πίστευε ότι τα παιδιά μπορούν και πρέπει να ενθαρρύνονται να σκέφτονται

διαισθητικά και όχι μόνο αναλυτικά. «Βοηθώντας τα παιδιά να κατανοήσουν τις βασικές αρχές στην εννοιολογική σκέψη», έγραψε, «αρχίζουν να αντιμετωπίζουν προβλήματα σε διαισθητικό επίπεδο, αναζητώντας όχι απλώς την αναλυτικά «σωστή» απάντηση, αλλά περισσότερο ευρέως εφαρμοσμένες εννοιολογικές συνδέσεις που τα βοηθούν να επιλύσουν προβλήματα». «Φαίνεται πιθανό ότι η αποτελεσματική διαισθητική σκέψη ενισχύεται από την ανάπτυξη της αυτοπεποίθησης και του θάρρους στον μαθητή ... Αυτή η σκέψη, επομένως, απαιτεί την προθυμία να κάνει κανείς ειλικρινά λάθη στην προσπάθεια επίλυσης προβλημάτων». Πολύ συχνά, έγραψε ο Bruner, το εκπαιδευτικό μας σύστημα ανταμείβει απαντήσεις που είναι απλώς σωστές χωρίς αναγνώριση ή υποστήριξη στη δημιουργική διαδικασία της διαισθητικής σκέψης για την επίλυση ενός προβλήματος. Η διδασκαλία και η μάθηση πρέπει να κάνουν χώρο και για τα δύο.

4. Κίνητρα για μάθηση

Το ενδιαφέρον για ένα θέμα, πιστεύει ο Bruner, είναι το ιδανικό κίνητρο για μάθηση. Τα εξωτερικά κίνητρα, όπως οι βαθμοί ή άλλα βραβεία, μεταφέρουν μέσα τους σπόρους της απώλειας λόγω της αδυναμίας να ανταποκριθεί σε ένα εφαρμοσμένο πρότυπο επιτυχίας. «Αντ' αυτού, έγραψε ο Bruner, είναι καθήκον των δασκάλων και των μαθησιακών περιβαλλόντων να παρέχουν υλικό και δραστηριότητες που προκαλούν το ενδιαφέρον των παιδιών, παρακινώντας τα να αναζητήσουν ευκαιρίες που, αναπόφευκτα, θα προωθήσουν την ανάπτυξη τους.» «Τα κίνητρα για μάθηση δεν πρέπει να είναι παθητικά... πρέπει να βασίζονται όσο το δυνατόν περισσότερο στη διέγερση του ενδιαφέροντος για αυτό που πρέπει να διδαχθεί.»

ΜΕΡΟΣ 2: ΤΟ ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ SENSE (SSC)

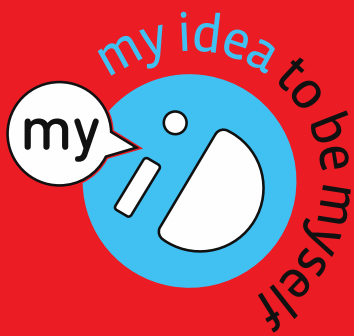
Πολλά διεθνή πρότυπα, πλαίσια ή οδηγίες παρέχουν πληροφορίες σχετικά με την ενταξιακή εκπαίδευση και περιγράφουν τις απαραίτητες αλλαγές. Πολλές γνώσεις διατίθενται βάσει θεωρητικών και πρακτικών εργασιών σε αναπτυσσόμενες και ανεπτυγμένες χώρες. Διαφορετικοί οργανισμοί έχουν αναπτύξει δηλώσεις δεξιοτήτων, πεποιθήσεων και συμπεριφορών για εκπαιδευτικούς χωρίς αποκλεισμούς. Η πρόκληση σήμερα δεν είναι η έλλειψη γνώσεων ή προτύπων, αλλά η εφαρμογή της σε διαφορετικά περιβάλλοντα και πολιτισμούς.

Όταν μιλάμε για τις πολυπλοκότητες των πολιτιστικών ταυτοτήτων, μερικές φορές επικεντρωνόμαστε στην εθνικότητα, τη γλώσσα ή τη θρησκεία. Ωστόσο, το φύλο και η σεξουαλική διαφορετικότητα διαδραματίζουν επίσης βασικό ρόλο στην ταυτότητά μας και στην καθημερινή μας ζωή. Ως μέρος των προσπαθειών μας για την ενίσχυση του σεβασμού και της ένταξης, πρέπει να αναγνωρίσουμε τις πολιτισμικές μας προκαταλήψεις ή παραδοχές σχετικά με τις προσδοκίες των ρόλων/εκφράσεων του φύλου. Αντί για οποιοδήποτε από τα δύο παραπάνω στοιχεία, το φύλο και οι σεξουαλικές ταυτότητες είναι μοναδικά, ρευστά και περίπλοκα.

Μέχρι στιγμής, έχει δοθεί μεγάλη προσοχή σε αυτά που πρέπει να γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί, σε τι πρέπει να πιστεύουν και με ποιες συμπεριφορές υποστηρίζουν την εκπαίδευση χωρίς αποκλεισμούς. Αλλά στο τέλος, αυτό που κάνει τη διαφορά στους μαθητές και τους μαθητές τους δεν είναι αυτό που ξέρουν ή πιστεύουν, αλλά αυτό που κάνουν ή δεν κάνουν καθημερινά στην τάξη.

Ορισμένα αποτελέσματα ερευνών δείχνουν ότι οι εκπαιδευτικοί δεν εκπαιδεύονται σε μια

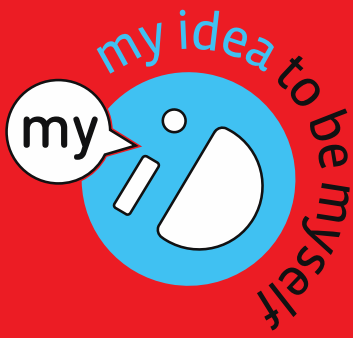
αρχική και συνεχιζόμενη εκπαίδευση για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής διαφορετικότητας, ωστόσο, επισημαίνουν την ανάγκη για μια συλλογική προσπάθεια αποδοχής της σεξουαλικής διαφορετικότητας στα σχολεία και προτείνουν διδακτικές μεθοδολογίες.

Όσον αφορά τις μεθοδολογίες, οι εκπαιδευτικοί χωρίς αποκλεισμούς είναι ικανοί επαγγελματίες και οι δραστηριότητες εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών είναι αποτελεσματικές εάν έχουν αντίκτυπο στην πρακτική των εκπαιδευτικών. Το χάσμα μεταξύ θεωρίας και πρακτικής αποτελεί μείζον μέλημα στην εκπαίδευση των εκπαιδευτικών. Για να γεφυρωθεί αυτό το κενό, το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών SENSE επισημαίνει τις πρακτικές των εκπαιδευτικών που πρέπει να αναπτυχθούν. Οι εκπαιδευτικοί δεν χρειάζεται μόνο να γνωρίζουν τι πρέπει να κάνουν, αλλά και πότε, πού, πώς και γιατί. Σε μια δεδομένη κατάσταση οι εκπαιδευτικοί πρέπει να είναι σε θέση να ενεργοποιήσουν συγκεκριμένα σύνολα ικανοτήτων, πεποιθήσεων και δεξιοτήτων για να επιτύχουν αποτελέσματα που συμβάλλουν στην πραγματοποίηση της εκπαίδευσης χωρίς αποκλεισμούς. Πρέπει να αναπτυχθούν νέες πρακτικές σε σχέση με τους μαθητές, το πρόγραμμα σπουδών, τη συνεργασία με άλλους και την ανάπτυξη του επαγγελματισμού των εκπαιδευτικών. Οι δραστηριότητες εκπαίδευσης των εκπαιδευτικών πρέπει να συμβάλλουν στην ανάπτυξη αυτών των τεσσάρων κύριων πρακτικών των εκπαιδευτικών χωρίς αποκλεισμούς.

1. Σπειροειδές Πρόγραμμα Σπουδών του SENSE (SSC): εννοιολογικές αναφορές

Το Σπειροειδές Πρόγραμμα Σπουδών είναι μια από τις ενδείξεις των πρακτικών συνεπειών αυτού που στη γνωστική θεωρία ορίζεται ως «ενεργός μάθηση» που προήγαγε ο Jerome Bruner

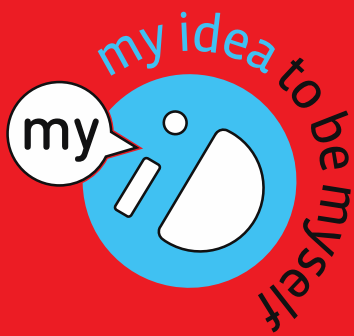

(1960), ο οποίος επιβεβαιώνει την υπόθεση ότι οποιοδήποτε θέμα μπορεί να διδαχθεί σε μια αλληλένδετη μορφή σε οποιονδήποτε μαθητή και σε οποιοδήποτε στάδιο ανάπτυξης. Με άλλα λόγια, ακόμη και το πιο περίπλοκο υλικό, εάν δομηθεί και παρουσιαστεί σωστά, μπορεί να γίνει κατανοητό από πολύ μικρά παιδιά και η εκπαιδευτική προσπάθεια πρέπει να σχετίζεται με την ηλικία του δέκτη. Διαπιστώνεται ότι η ηλικία και ο βαθμός ανάπτυξης των μαθητών όχι μόνο επηρεάζουν την επεξεργασία των πληροφοριών, αλλά πρέπει να καθορίσουν και τη μαθησιακή στρατηγική.

Μια σύντομη ανασκόπηση της βιβλιογραφίας μπορεί να μας βοηθήσει να ανακαλύψουμε ενδιαφέρουσες εκτιμήσεις σχετικά με τη σχέση ηλικίας και εμπειρίας. Μελέτες που πραγματοποιήθηκαν από τους Raidal & Volet (2009) και τους Vermunt & Vermetten (2004) διαπίστωσαν ότι οι μεγαλύτεροι μαθητές είναι πιο πιθανό να παραβλέψουν αυτά που απαιτούνται σε μια εκπαιδευτική βαθμίδα, προκειμένου να εξερευνήσουν νέο υλικό και ιδέες που τους ενδιαφέρουν ως αποτέλεσμα των εμπειριών τους σε ένα μάθημα. Οι ακαδημαϊκές επιδόσεις που μελετήθηκαν από τους Koh και Lim (2012) μάς επιτρέπουν να δούμε ότι οι μαθητές μιας τάξης που κυμαίνονταν σε ηλικίες από 18 έως 26 ετών, εμφανίζουν μια σχετική σχέση μεταξύ ηλικίας, ακαδημαϊκής απόδοσης και επιπέδου κοινωνικής αλληλεπίδρασης που παρέχεται από διαφορετικά εργαλεία συνεργασίας. Τα ευρήματα του Dobbs, Waid, ενέτειναν τη σχέση μεταξύ του επιπέδου της εμπειρίας με τη μάθηση και της προτίμησης για τύπους μαθησιακών δραστηριοτήτων παρατηρώντας ότι οι νεότεροι μαθητές αφιερώνουν λιγότερο χρόνο στις εργασίες των μαθημάτων τους, προτιμούν πιο διαδραστικά εργαλεία μάθησης και αρχικά θεωρούν τα διαδικτυακά μαθήματα μια πρόκληση για αυτούς.

Τα τελευταία χρόνια, το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών του Bruner έχει παρουσιαστεί ως μια ενεργή προσέγγιση στην εκπαίδευση που βασίζεται σε τακτικές επανεξέτασης των ίδιων ή

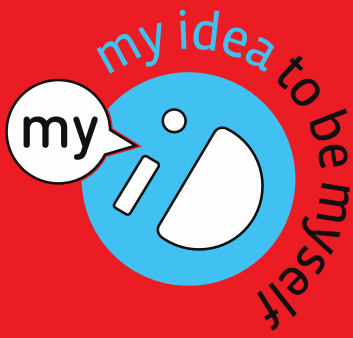

παρόμοιων και επακόλουθων εκπαιδευτικών θεμάτων που ελήφθησαν κατά τη διάρκεια των εκπαιδευτικών κύκλων. Σε κάθε βήμα το περιεχόμενο πρέπει να αναθεωρείται και να επαναπροσδιορίζεται από τη νέα άτυπη και μη τυπική γνώση που αποκτήθηκε στο ενδιαμέσο διάστημα. Χρησιμοποιώντας αυτήν τη σπειροειδή προσέγγιση, ο μαθητής αποκτά βαθύτερη γνώση του θέματος. Η προσέγγιση αυτή έχει τα οφέλη της ενίσχυσης των πληροφοριών με την πάροδο του χρόνου και της χρήσης προηγούμενων γνώσεων για την ενημέρωση της μελλοντικής μάθησης.

Η ακόλουθη ενότητα θα μας δώσει περισσότερες πληροφορίες σχετικά με το τι μπορεί να χρησιμοποιηθεί στο πρόγραμμα σπουδών που προτείνει ο Bruner και γιατί στη στρατηγική μάθησης του έργου Sense έχει υιοθετηθεί ως μαθησιακή λύση για την προώθηση της καλύτερης γνώσης της κοινωνικής και προσωπικής ανάπτυξης των μαθητών ΕΕΚ στον τομέα των πολιτικών δικαιωμάτων των μαθητών και την προώθηση και την προστασία της κοινωνικής και σεξουαλικής τους ταυτότητας.

2. Η μαθησιακή στρατηγική του SENSE: τι είναι το SSP

Με απλά λόγια, το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών ορίζεται ως μια λίστα θεμάτων και περιεχομένων που προτείνονται σε ένα συγκεκριμένο χρονικό διάστημα, και η οποία χωρίζεται ανά διαφορετικό σχολικό επίπεδο και επιστρέφει στα ίδια θέματα με την πάροδο του χρόνου. Ο όρος σπειροειδές είναι μια μεταφορική προσέγγιση που χρησιμοποιείται για τον καθορισμό διαφορετικών μεθόδων και προτάσεων μάθησης που περιλαμβάνουν την εκμάθηση ενός θέματος και, στη συνέχεια, τη μετάβαση στην επόμενη ιδέα και επιχειρήματα, με την ευκαιρία

να επιστρέψει ο μαθητής στο αρχικό θέμα, αλλά με διαφορετικό περιεχόμενο και γνώσεις που αποκτήθηκαν στο ενδιάμεσο. Όταν οι μαθητές επανεξετάζουν επανειλημμένα ένα θέμα, ενώνουν τις προηγούμενες γνώσεις στη μνήμη τους και τις εξελίσσουν με την πάροδο του χρόνου.

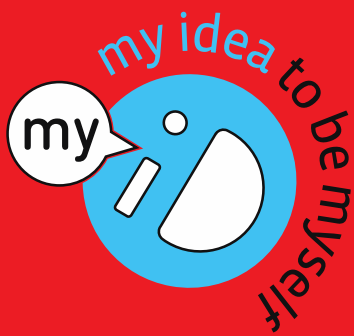
Ο Bruner ορίζει τη σπειροειδή του προσέγγιση με ένα σχέδιο που παρουσιάζει τρεις βασικές αρχές:

Κυκλικό: Οι μαθητές πρέπει να επιστρέψουν στο ίδιο θέμα αρκετές φορές καθ 'όλη τη διάρκεια της σχολικής τους σταδιοδρομίας.

Αύξηση εμπάθυνας: Κάθε φορά που ένας μαθητής επιστρέφει στο θέμα θα πρέπει να μαθαίνει κάτι σχετικά με αυτό σε βαθύτερο επίπεδο και να το διερευνά με περισσότερη πολυπλοκότητα.

Προηγούμενη γνώση: Οι προηγούμενες γνώσεις ενός μαθητή θα πρέπει να αξιοποιούνται όταν αυτός επιστρέφει σε ένα θέμα έτσι ώστε να εξελίσσονται με βάση τα προϋπάρχοντα θεμέλια και όχι να ξεκινούν εκ νέου.

Ο Bruner αναφέρει: «με εντυπωσίασε το γεγονός ότι οι επιτυχημένες προσπάθειες διδασκαλίας πολύ δομημένων σωμάτων γνώσης όπως τα μαθηματικά, οι φυσικές επιστήμες, ακόμη και η ιστορία, συχνά λαμβάνουν τη μορφή μιας μεταμορφωμένης σπείρας στην οποία σε ένα απλό επίπεδο ένα σύνολο ιδεών ή λειτουργιών εισέρχονται με έναν μάλλον διαισθητικό τρόπο και, μόλις κατοχυρωθούν με αυτό τον τρόπο, επανεξετάζονται και ανακατασκευάζονται με πιο επίσημο ή λειτουργικό τρόπο. Έπειτα συνδέονται με άλλες γνώσεις. Η κατοχύρωση της γνώσης σε αυτό το στάδιο μεταφέρεται ένα βήμα ψηλότερα σε ένα νέο επίπεδο τυπικής ή επιχειρησιακής αυστηρότητας και σε ευρύτερο επίπεδο αφαίρεσης και πληρότητας. Η τελική

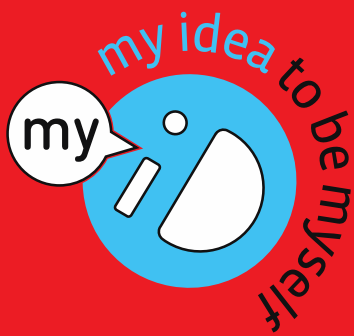
κατάσταση αυτής της διαδικασίας είναι η τελική κατοχύρωση της γνώσης της σύνδεσης και της δομής ενός μεγάλου σώματος γνώσης...» (Bruner, 1960, σελ. 141).

Η σπειροειδής προσέγγιση έχει μελετηθεί τα τελευταία χρόνια και πολλοί συγγραφείς έχουν προτείνει ερμηνείες και εφαρμογές. Για τους Harden και Stampfer (1999, σελ. 141) περιλαμβάνει την «επαναληπτική εξέταση θεμάτων ή ζητημάτων καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος». Για τους Lohani et al. (2005, σελ. 1) παρέχει, αναπτύσσει και επανεξετάζει τις βασικές ιδέες επανειλημμένα, βασιζόμενη σε αυτές έως ότου ο μαθητής κατοχυρώσει το πλήρες επίσημο σύνολο γνώσεων που τις συνοδεύει. Ο Howard (2007, σελ. 1) δηλώνει ότι οι θεμελιώδεις ιδέες, μόλις προσδιοριστούν, θα πρέπει να επανεξετάζονται συνεχώς έτσι ώστε η κατανόηση να εξελιχθεί με την πάροδο του χρόνου.»

Κατά την εφαρμογή του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών οι συγγραφείς και οι επαγγελματίες παρείχαν πληροφορίες για το πώς σχεδιάζουν ένα πρόγραμμα σπουδών χρησιμοποιώντας μια σπειροειδή προσέγγιση. Αυτές οι εφαρμογές μπορούν να μας δώσουν μερικά πρακτικά βήματα που απευθύνονται σε μια συγκεκριμένη χρήση του μαθησιακού σπειροειδούς σχήματος. Η σπειροειδής προσέγγιση θα πρέπει να προβλέπει αύξηση της πολυπλοκότητας και θα πρέπει να ξεκινά από το τέλος της προηγούμενης ενότητας.

Η σπειροειδής προσέγγιση του προγράμματος σπουδών προβλέπει ότι τα μαθήματα / οι μαθησιακές δραστηριότητες δεν είναι μεμονωμένες και θα πρέπει να αποτελούν μέρη μίας εκπαιδευτικής ενότητας. Κάθε μάθημα ή ενότητα εργασίας που καλύπτουμε βασίζεται προηγουμένως σε κάτι άλλο. Αυτή η προσέγγιση μας αναγκάζει να συνεργαστούμε και τα θέματα πρέπει να προετοιμαστούν και να συζητηθούν υπό μια διεπιστημονική προσέγγιση.

Οι εκπαιδευτικοί της ΕΕΚ έχουν την ευκαιρία να αναπτύξουν μαθησιακά αποτελέσματα που

έχουν αυξανόμενα επίπεδα πολυπλοκότητας. Στο πρώτο επίπεδο, οι μαθητές καλούνται να επιδείξουν μια απλή «κατανόηση» του θέματος, ενώ κατά τη διάρκεια του επόμενου βήματος μπορεί να οδηγηθούν στην πραγματοποίηση μιας «κριτικής» ή «ανάλυσης». Στα τελικά στάδια, οι μαθητές της ΕΕΚ μπορούν να έχουν μια σωστή και προσωπική γνώση επί των θεμάτων που στο SENSE είναι συγκεκριμένα και περίπλοκα. Αυτό σημαίνει ότι μπορούν στο τέλος του SSC να έχουν μια καινοτόμο προσέγγιση στο θέμα που παρουσιάζεται, και κάτι που είναι ιδιαίτερα σημαντικό: να είναι σε θέση να αναλάβουν δράση.

Η σπειροειδής προσέγγιση είναι εξαιρετικά συνηθισμένη στο πανεπιστημιακό επίπεδο, όπου τα μαθήματα των πρωτοετών παρέχουν θεμελιώδεις γνώσεις και η πολυπλοκότητα αυξάνεται από εκεί και μετά. Μέχρι το τέλος, ένας μαθητής μπορεί να χρειαστεί να δημιουργήσει ένα έργο ή μια διατριβή που αποδεικνύει την υψηλότερη μορφή μάθησης: τη δημιουργία κάτι καινούργιου.

Στο επόμενο μέρος αναφέρονται τα σχήματα που σχετίζονται με την εφαρμογή κοινών απόψεων σχετικά με τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα.

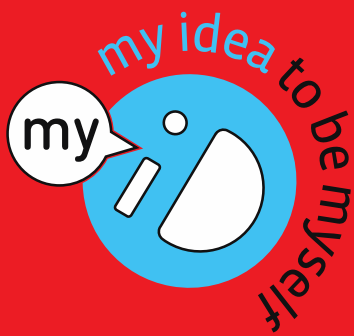
3. Πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών

Τα κύρια πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών αναφέρονται παρακάτω:

Πλεονεκτήματα

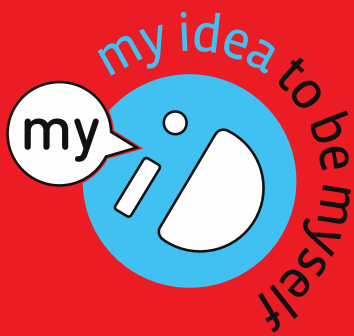

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

- ✚ **Αναπτυξιακά κατάλληλη μάθηση:** Πολλές φορές μπορεί να προκαλέσουμε τους μαθητές να ασχοληθούν με κάτι που ξεπερνά τις υπάρχουσες ικανότητές τους. Μόλις προχωρήσουμε όσο μπορούμε, ίσως χρειαστεί να περιμένουμε μερικούς μήνες ή ακόμη και ένα χρόνο έως ότου το μυαλό τους αναπτυχθεί περισσότερο και είναι πιο ικανοί να αντιμετωπίσουν το θέμα. Όταν επιστρέψουμε στο θέμα, ο μαθητής μπορεί να βρίσκεται σε αναπτυξιακό επίπεδο για να κατανοήσει ακόμη περισσότερο το θέμα. Αυτό το πλεονέκτημα βασίζεται στη γνωστική κονστρουκτιβιστική παραδοχή ότι ο εγκέφαλος αναπτύσσεται καθώς γερνάμε, συχνά σε διαφορετικά στάδια (σε αντίθεση με τη θεωρία του Piaget).
- ✚ **Η προηγούμενη γνώση είναι σημαντική για τη μάθηση:** Αυτή η προσέγγιση χρησιμοποιεί απαραίτητως την έννοια της «προηγούμενης γνώσης». Αυτή η ιδέα αναγνωρίζει ότι οι μαθητές εισέρχονται σε μια τάξη με ένα μαθησιακό και γνωσιακό υπόβαθρο που μπορούν να χρησιμοποιήσουν πρακτικά στην τάξη. Με την αξιολόγηση της προηγούμενης γνώσης και τη χρήση της στην τάξη, μπορούμε να προχωρήσουμε προς έναν τρόπο διδασκαλίας που επικεντρώνεται στους μαθητές.
- ✚ **Εφαρμόζεται η επανάληψη με διαστήματα:** Η επανάληψη με διαστήματα είναι μια έννοια της συμπεριφοριστικής θεωρίας της μάθησης. Εξηγεί τον τρόπο με τον οποίο η απόκτηση γνώσης στη μνήμη επιτυγχάνεται καλύτερα όταν η άσκηση μιας εργασίας λαμβάνει χώρα με την πάροδο του χρόνου. Κάθε φορά που ξανασυνδέεστε με την ιδέα, πρέπει να την ανακαλείτε από τη μνήμη σας. Όπως η άσκηση ενός μυός, όσο περισσότερο ασκείστε, αυτό το μικρό πακέτο μνήμης γίνεται όλο και πιο ισχυρό και όλο και λιγότερο πιθανό θα είναι να το ξεχάσετε.

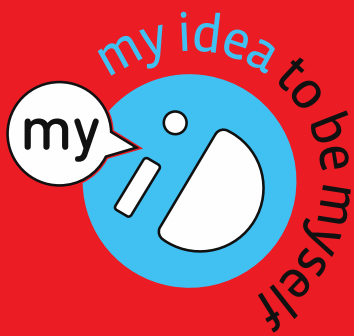

- ✚ **Οι εκπαιδευτικοί επικεντρώνονται στη δομή της εργασίας τους για να ακολουθήσουν τη λογική πρόοδο:** Κατά την ανάπτυξη αυτού του τύπου προγράμματος σπουδών, οι εκπαιδευτικοί και οι σχεδιαστές προγραμμάτων σπουδών πρέπει να σταματήσουν και να προβληματιστούν για το ποια «προηγούμενη γνώση» απαιτείται να έχουν οι μαθητές για να διδαχθούν κάτι. Αυτή η ρητή σκέψη για την πρόοδο της κατανόησης θέτει τη συνεχή ανάπτυξη στο επίκεντρο της μαθησιακής εμπειρίας του μαθητή.
- ✚ **Ενσωμάτωση και Συνεργασία:** Οι εκπαιδευτικοί συνεργάζονται για να διασφαλίσουν ότι παρέχεται μια ολιστική και συνεκτική αλληλουχία μάθησης με την πάροδο του χρόνου.

Μειονεκτήματα

- ✚ **Χρονοβόρο για τους σχεδιαστές:** Οι σχεδιαστές προγραμμάτων σπουδών πρέπει να συνεργαστούν και να συντονιστούν για να λειτουργήσει αυτό το μοντέλο. Οι σχεδιαστές και οι εκπαιδευτικοί πρέπει να συναντηθούν πολλές φορές για να συμφωνήσουν για το περιεχόμενο της διδασκαλίας και το πότε και από ποιον, έτσι ώστε ολόκληρο το πρόγραμμα σπουδών να είναι συνεκτικό και να μην παραλείπει τίποτα ούτε να περιέχει περιττά πράγματα.
- ✚ **Υπερφορτωμένο πρόγραμμα σπουδών:** Εάν οι εκπαιδευτικοί έχουν πολλά να διδάξουν και στη συνέχεια να ξαναδιδάξουν, το πρόγραμμα σπουδών μπορεί να είναι πολύ υπερφορτωμένο. Οι εκπαιδευτικοί μπορεί να «αγγίξουν» ελαφρώς μια ιδέα και μετά να προχωρήσουν παρακάτω με την πεποίθηση ότι «θα επιστρέψουν σε αυτήν». Μια καλύτερη εναλλακτική λύση μπορεί να είναι η μάθηση Mastery, όπου ένας μαθητής δεν προχωρά παρακάτω μέχρι να κατακτήσει πλήρως ένα θέμα.

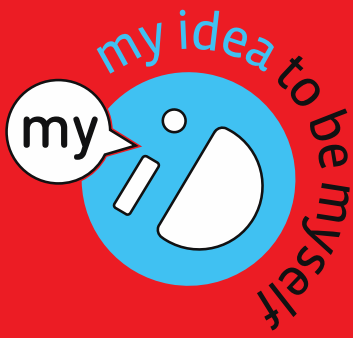

- ✚ **Μη εφαρμόσιμο σε σύντομους κύκλους μαθημάτων:** Οι σύντομοι κύκλοι μαθημάτων μπορούν να επανεξετάσουν το περιεχόμενο σε μεμονωμένα μαθήματα, ωστόσο η μακροπρόθεσμη ενίσχυση είναι αδύνατη εάν ένα μάθημα διδάσκεται μόνο σε σύντομο χρονικό διάστημα.
- ✚ **Κίνδυνος να γίνει ο εκπαιδευτικός το επίκεντρο:** Όταν το πρόγραμμα σπουδών έχει σχεδιαστεί με διαμήκη τρόπο, με μακροπρόθεσμο ορίζοντα, οι εκπαιδευτικοί κάνουν εικασίες σχετικά με το επίπεδο ικανότητας ενός μαθητή σε συγκεκριμένες χρονικές στιγμές στο μέλλον. Ένα ευέλικτο πρόγραμμα σπουδών πρέπει να διαφοροποιείται ανάλογα με τα επίπεδα και την ταχύτητα εκμάθησης ενός μαθητή, κάτι που μπορεί να μην είναι εφικτό εάν το πρόγραμμα σπουδών έχει σχεδιαστεί πολύ πιο πριν.
- ✚ **Συμπλήρωση κενών:** Συχνά, ένας εκπαιδευτικός θα διαπιστώσει ότι, αντί να στηριχτεί σε προηγούμενες γνώσεις, ξαναδιδάσκει πληροφορίες που είχαν ξεχαστεί ή που δεν είχαν διδαχθεί προηγουμένως, και των οποίων τα γεγονότα έχουν αλλάξει ή έχουν γίνει παρανοήσεις.

Τα πλεονεκτήματα και τα μειονεκτήματα ορίζονται συνοπτικά στον ακόλουθο πίνακα:

Advantages	Disadvantages
1. Developmentally Appropriate Learning	1. Time Consuming for Designers
2. Prior Knowledge is Central to Learning	2. The Curriculum Gets Crowded
3. Spaced Repetition Occurs	3. Irrelevant for Short Courses
4. Teachers Focus on Structuring work to follow Logical Progression	4. It Risks becoming Teacher Centered
5. Integration and Collaboration Occur	5. Teachers find themselves Re-Teaching Content Over and Again

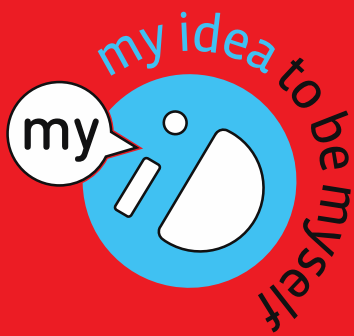
4. Αξιολόγηση του γνωστικού αντίκτυπου στο SSP

Στο SSC η εξέλιξη του γνωστικού τομέα θα πρέπει να εφαρμοστεί χρησιμοποιώντας τις ταξινομίες του γνωστικού τομέα, που πρότειναν οι Anderson και Krathwohl.

Ακολουθώντας αυτή τη λογική, προτείνουμε το σχέδιο που ορίζουν οι συγγραφείς ως «αξιολογητική εφαρμογή» της γνωστής ταξινόμησης του Bloom.

Η ταξινομία του Bloom ασχολείται με τον γνωστικό τομέα (γνώση, κατανόηση και ανάπτυξη πνευματικών στάσεων και δεξιοτήτων), αναφέρεται στην ταξινόμηση των εκπαιδευτικών στόχων (σε διαφορετικά επίπεδα - που κυμαίνονται από την απλούστερη συμπεριφορά έως την πιο περίπλοκη) που ορίζουν οι εκπαιδευτικοί για τους μαθητές (μαθησιακοί στόχοι). Ένας στόχος αυτής της ταξινόμησης είναι να παρακινήσει τους δασκάλους/εκπαιδευτικούς να επικεντρωθούν σε διαφορετικά επίπεδα αυτής της ταξινομίας, δημιουργώντας μια πιο ολιστική μορφή εκπαίδευσης (Bloom, et al., 1956).

Σύμφωνα με τον Bloom (1956), υπάρχουν έξι επίπεδα στην ταξινομία, που κινούνται μέσω των διεργασιών χαμηλότερης τάξης προς τις υψηλότερες: γνώση, συμπλήρωση, κατανόηση, ανάλυση, αξιολόγηση και σύνθεση. Οι Anderson και Krathwohl (2001) αναθεώρησαν την αρχική/κλασική ταξινομία του Bloom για να ενσωματώσουν τις εξελίξεις στη θεωρία και την πρακτική της μάθησης από την ίδρυσή της και προσέφεραν το ακόλουθο διδιάστατο πλαίσιο για να περιγράψουν τους μαθησιακούς στόχους:

Cognitive Process and Knowledge Dimension

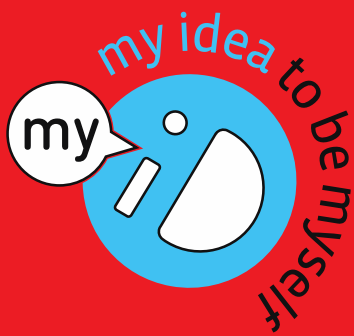
		Cognitive Process Dimension					
		<i>Remember</i>	<i>Understand</i>	<i>Apply</i>	<i>Analyze</i>	<i>Evaluate</i>	<i>Create</i>
Knowledge Dimension	Factual	Remember Facts	Understand Facts	Apply Facts	Analyze using Facts, Concepts, Principles and Procedures	Evaluate using Facts, Concept, Principle and Procedures	Create using Facts, Concepts, Principles and Procedures
	Conceptual	Remember Concepts/ Principles	Understand Concepts/ Principle	Apply Concepts/ Principle			
	Procedural	Remember Procedures	Understand Procedures	Apply Procedure			
	Meta-cognitive	Remember <u>Metacog.</u> Strategy	Understand <u>Metacog.</u> Strategy	Apply <u>Metacog.</u> Strategy	Analyze using Meta. Strategies	Evaluate using Meta. Strategy	Create using Meta. Strategy
		Knowledge		Skill	Ability		

(Εκκ.2) Πηγή: Dalton, 2003, Heer, 2012, με αναφορά στους Anderson και Krathwohl, 2001.

ΜΕΡΟΣ 3: ΕΦΑΡΜΟΓΗ ΤΟΥ ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ SENSE

Είναι σαφές ότι η σεξουαλική εκπαίδευση περιλαμβάνει πολλά περισσότερα από την κατανόηση της ανατομίας και της φυσιολογίας του βιολογικού φύλου και της αναπαραγωγής. Είναι κεντρική πτυχή της κοινωνικής και συναισθηματικής ανάπτυξης και αναπόσπαστο κομμάτι για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του παιδιού. Όπως σημειώνουν οι Bruner και Mattson (2016), η σεξουαλική εκπαίδευση καλύπτει την σεξουαλική ανάπτυξη, την ταυτότητα φύλου, τις διαπροσωπικές σχέσεις, την στοργή, τη σεξουαλική ανάπτυξη, την οικειότητα και την εικόνα του σώματος για όλους τους εφήβους, συμπεριλαμβανομένων των εφήβων με αναπηρίες, χρόνιες παθήσεις και άλλες ειδικές ανάγκες.

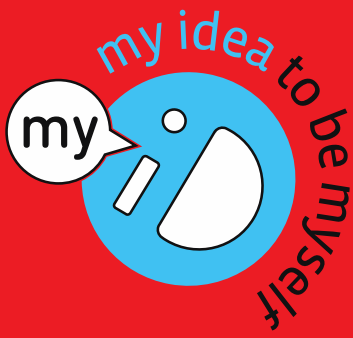

Η ανάπτυξη μιας υγιούς σεξουαλικότητας είναι ένα βασικό ορόσημο στην ανάπτυξη όλων των παιδιών και των εφήβων, που εξαρτάται από την απόκτηση πληροφοριών και τη διαμόρφωση στάσεων, πεποιθήσεων και αξιών σχετικά με τη συναίνεση, τον σεξουαλικό προσανατολισμό, την ταυτότητα φύλου, τις σχέσεις και την οικειότητα. Η υγιής σεξουαλικότητα επηρεάζεται από εθνικές, φυλετικές, πολιτιστικές, προσωπικές, θρησκευτικές και ηθικές ανησυχίες. Η υγιής σεξουαλικότητα περιλαμβάνει την ικανότητα προώθησης και διατήρησης σημαντικών διαπροσωπικών σχέσεων, την εκτίμηση του σώματος και της προσωπικής μας υγείας, την αλληλεπίδραση και με τα δύο φύλα με σεβασμό και κατάλληλους τρόπους, και την έκφραση της στοργής, της αγάπης και της οικειότητας με τρόπους συμβατούς με τις αξίες, τις σεξουαλικές προτιμήσεις και τις ικανότητες κάποιου.

1. Οι τομείς του SSC

Το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών βασίζεται σε τρεις τομείς εννοιολογικής κατάρτισης που εστιάζουν στους κύριους εκπαιδευτικούς άξονες που σχετίζονται με την ανάπτυξη των ατόμων στις σχολές Επαγγελματικής Εκπαίδευσης και Κατάρτισης. Το πρόγραμμα σπουδών είναι «σπειροειδές» επειδή κάθε βήμα σε κάθε τομέα μπορεί να αναδιοργανωθεί στα ακόλουθα βήματα και το περιεχόμενο να προταθεί εκ νέου όταν οι μαθητές ενημερωθούν περισσότερο για το θέμα χάρη στα επόμενα βήματα. Σε αυτήν την ενότητα θα διευκρινίσουμε τα βήματα για να καταστήσουμε την εμπειρία σαφή και πρακτική. Στο σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών του SENSE υπάρχει μια επαναληπτική αναθεώρηση θεμάτων ή ζητημάτων καθ' όλη τη διάρκεια του μαθήματος.

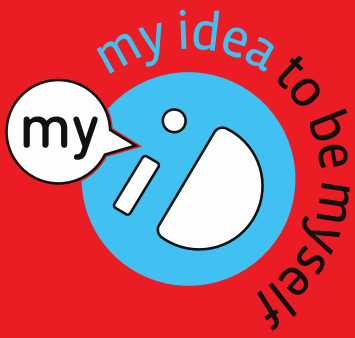
Το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών δεν είναι απλώς η επανάληψη ενός θέματος που

διδάσκεται. Απαιτεί επίσης την εμβάθυνση σε αυτό, με κάθε διαδοχική συνάντηση να βασίζεται στην προηγούμενη. Οι τομείς ενισχύονται με τη διδασκαλία πολύ δομημένων σωμάτων γνώσεων, όπως η κοινωνικοποίηση, η σεξουαλική εκπαίδευση και τα δικαιώματα των πολιτών. Τα θέματα μπορούν να λάβουν τη μορφή μιας μεταμορφωμένης σπείρας στην οποία «σε κάποιο απλό επίπεδο ένα σύνολο ιδεών ή λειτουργιών εισέρχονται με έναν μάλλον διαισθητικό τρόπο και, μόλις κατοχυρωθούν με αυτό τον τρόπο, στη συνέχεια επανεξετάζονται και ανακατασκευάζονται με πιο επίσημο ή λειτουργικό τρόπο. Έπειτα συνδέονται με άλλες γνώσεις. Η κατοχύρωση της γνώσης σε αυτό το στάδιο μεταφέρεται ένα βήμα ψηλότερα σε ένα νέο επίπεδο τυπικής ή επιχειρησιακής αυστηρότητας και σε ευρύτερο επίπεδο αφαίρεσης και πληρότητας.

Τα παρακάτω είναι τα χαρακτηριστικά ενός σπειροειδούς προγράμματος σπουδών (παρακαλούμε σημειώστε ότι τα θέματα πρέπει να επανεξεταστούν και να προσαρμοστούν στις τοπικές καταστάσεις λαμβάνοντας δεόντως υπόψη την πολιτιστική και κοινωνική τους διάσταση). Στο σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών οι μαθητές επανεξετάζουν τα θέματα και τα ζητήματα σε αρκετές περιπτώσεις κατά τη διάρκεια ενός μαθήματος.

Μπορούν να επιστρέψουν στα δικαιώματα, εάν από τη συζήτηση για την κοινωνικότητα προκύψουν ορισμένες πτυχές πιο σχετικές με αυτόν τον τομέα. Αυτή η προσέγγιση λαμβάνει υπόψη τον ορισμό των τομέων, αλλά γνωρίζουμε ότι η κατανομή των τομέων ανά εκπαιδευτικό επίπεδο πρέπει να συζητηθεί εκ νέου μετά και κατά τη διάρκεια κάθε εφαρμογής του προγράμματος σπουδών.

Οι τομείς του Σπειροειδούς Προγράμματος Σπουδών του SENSE:

Πρώτος ΤΟΜΕΑΣ: Κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL)

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΤΟΥ SEL:

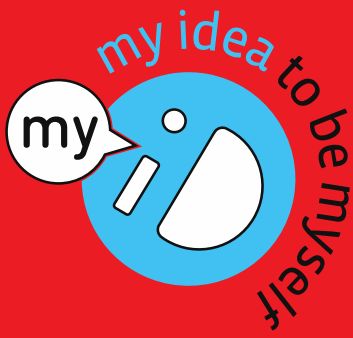
Η κοινωνική και συναισθηματική μάθηση (SEL) αναφέρεται στις δεξιότητες και τις ικανότητες που επιτρέπουν στα άτομα να σχετίζονται με άλλους, να θέτουν στόχους, να διαχειρίζονται τα συναισθήματά τους και να επιλύουν τις συγκρούσεις.

ΑΥΤΟΓΝΩΣΙΑ και ΣΥΝΕΙΔΗΤΟΠΟΙΗΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:

Η ικανότητα να αναγνωρίζει κανείς με ακρίβεια τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις αξίες του και πώς αυτά επηρεάζουν τη συμπεριφορά του. Οι τομείς αυτοί περιλαμβάνουν τη σεξουαλική ταυτότητα και τη σεξουαλική συνειδητοποίηση.

ΑΥΤΟΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ και ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗ ΤΗΣ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΤΑΥΤΟΤΗΤΑΣ:

Η ικανότητα να ελέγχει κανείς με επιτυχία τα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις συμπεριφορές του σε διαφορετικές καταστάσεις - αποτελεσματική διαχείριση του άγχους, έλεγχος των παρορμήσεων και κινητοποίηση ΓΙΑ ΝΑ ΑΠΟΔΕΧΤΕΙ ΚΑΝΕΙΣ ΚΑΙ ΓΙΑ ΝΑ ΓΙΝΕΙ ΑΠΟΔΕΚΤΗ ΚΑΘΕ ΜΟΡΦΗ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΗΣ ΔΙΑΦΟΡΕΤΙΚΟΤΗΤΑΣ.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΥΑΙΣΘΗΤΟΠΟΙΗΣΗ και ΚΑΤΑΝΟΗΣΗ ΤΩΝ ΣΕΞΟΥΑΛΙΚΩΝ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΩΝ ΤΩΝ ΑΛΛΩΝ:

Η ικανότητα να έχουμε ενσυναίσθηση και να βλέπουμε και την οπτική των άλλων, συμπεριλαμβανομένων εκείνων που προέρχονται από διαφορετικά υπόβαθρα, πολιτισμούς και σεξουαλικές ταυτότητες.

ΔΕΞΙΟΤΗΤΕΣ ΣΧΕΣΕΩΝ:

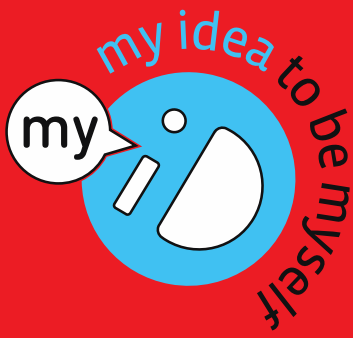
Η ικανότητα δημιουργίας και διατήρησης υγιών και ικανοποιητικών σχέσεων με διαφορετικά άτομα και ομάδες.

ΥΠΕΥΘΥΝΗ ΛΗΨΗ ΑΠΟΦΑΣΕΩΝ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΧΕΣΗ:

Η ικανότητα να κάνουμε εποικοδομητικές επιλογές σχετικά με την προσωπική συμπεριφορά και τις κοινωνικές αλληλεπιδράσεις με βάση τις προσωπικές δεξιότητες και την ελεύθερη έκφραση της προσωπικής, πολιτιστικής και σεξουαλικής διαφορετικότητας.

Δεύτερος ΤΟΜΕΑΣ: Υπηκοότητα και σεξουαλικές διακρίσεις (CTZ)

Προβλέπει θέματα που συνδέονται με τους χώρους της σεξουαλικής ταυτότητας και της υπηκοότητας με σκοπό τη διδασκαλία και τη μάθηση για το πώς να γίνετε «σεξουαλικοί πολίτες».

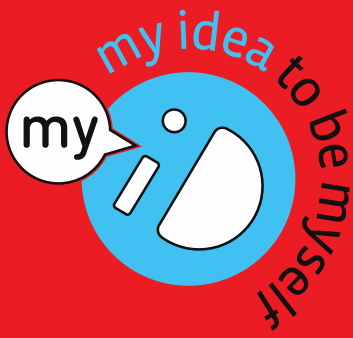

Τα βασικά θέματα είναι:

- ✚ Σεξουαλικότητα και υπηκοότητα
- ✚ Εθνικισμός και Ευρώπη στα δικαιώματα και τις πολιτικές για τα ΛΟΑΤΚΙ+ άτομα
- ✚ Διλήμματα σχετικά με τη σεξουαλική υπηκοότητα
- ✚ Το δικαίωμα στην εκπαίδευση σύμφωνα με διαφορετικές θρησκευτικές, φιλοσοφικές και σεξουαλικές εκφράσεις και πολιτικές πεποιθήσεις.
- ✚ Το δικαίωμα να έχουμε, να λαμβάνουμε και να μεταδίδουμε απόψεις και ιδέες.
- ✚ Η διαφορετικότητα και οι διακρίσεις βασίζονται σε φυσικές, πολιτικές, θρησκευτικές, σεξουαλικές και πολιτιστικές διαφορές.
- ✚ Το δικαίωμα στη μελέτη και την ευκαιρία να αθλούμαστε σε ένα ασφαλές και υγιές περιβάλλον, λαμβάνοντας υπόψη τις διαφορές στις σεξουαλικές εκφράσεις και χωρίς διακριτική προσέγγιση για εκείνους που δεν θέλουν να προσδιορίζονται ως άντρες ή γυναίκες.

Τρίτος ΤΟΜΕΑΣ: Κοινωνική Συμπεριφορά (PROS)

Υπάρχουν πολλοί τρόποι δράσης για λογαριασμό των άλλων. Ο όρος «κοινωνική συμπεριφορά» αναφέρεται σε οποιαδήποτε συμπεριφορά που προορίζεται να ωφελήσει κάποιον άλλο (π.χ. Eisenberg, 1986). Χρησιμοποιώντας αυτόν τον ευρύ ορισμό, πολλές μελέτες έχουν δείξει ότι η κοινωνική συμπεριφορά σχετίζεται και καθορίζει τη συμπεριφορά των ανθρώπων στις προσωπικές και κοινωνικές τους σχέσεις.

Αυτός ο τομέας είναι αφιερωμένος στην εφαρμογή του ακόλουθου σχεδίου που πρότεινε ο Καναδός ψυχολόγος Dunfiled.

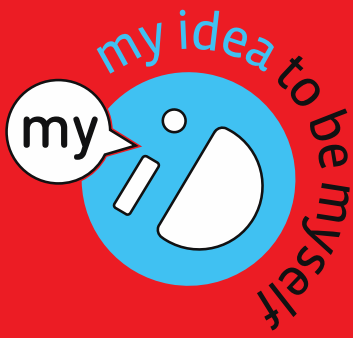
Ο πρώτος τομέας διδασκαλίας σχετίζεται με το **ΠΩΣ** παρουσιάζεται το πρόβλημα.

Ο δεύτερος τομέας σχετίζεται με την **ΕΥΡΕΣΗ** πιθανών και αποδεκτών λύσεων.

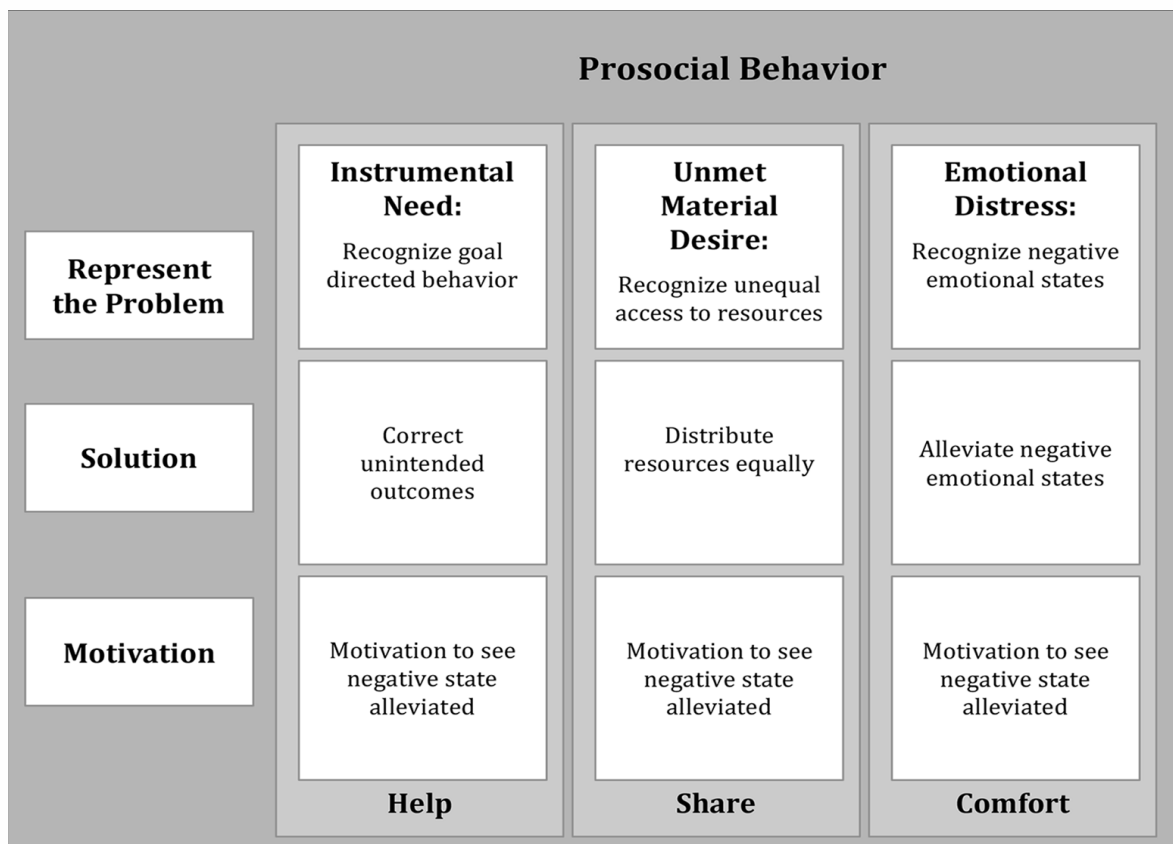
Ο τρίτος τομέας σχετίζεται με τα **ΚΙΝΗΤΡΑ**.

Για να κατανοήσουμε την κοινωνική συμπεριφορά, κάνοντας αναφορά σε πολλές ερμηνείες και ορισμούς, θα εξετάσουμε το παράδειγμα του Dunfiled, που παρουσιάζει τον τομέα ως εξής: Οι κοινωνικές συμπεριφορές είναι μια διαφορετική ομάδα δράσεων που αποτελούν αναπόσπαστο μέρος της ανθρώπινης κοινωνικής ζωής. Σε αυτή τη μελέτη, εξετάσαμε την ικανότητα βρεφών ηλικίας 18 και 24 μηνών να συμμετάσχουν σε τρεις τύπους συμπεριφορών με επίκεντρο τους άλλους, πιο συγκεκριμένα βοηθώντας, μοιράζοντας και ανακουφίζοντας άλλα άτομα. Τα βρέφη και από τις δύο ηλικιακές ομάδες συμμετείχαν σε περισσότερες κοινωνικές συμπεριφορές κατά τη διάρκεια δοκιμών στις οποίες μια άγνωστη ενήλικη πειραματίστρια ζητούσε βοήθεια (πειραματικές συνθήκες), από ότι σε εκείνες στις οποίες δεν ζητούσε (συνθήκες ελέγχου), σε δύο από τις τρεις ασκήσεις κοινωνικής συμπεριφοράς (δηλαδή, στο να βοηθούν και να μοιράζονται).

Τα βρέφη συμμετείχαν σε αυτές τις συμπεριφορές με παρόμοια συχνότητα. Ωστόσο, δεν υπήρχε συσχέτιση μεταξύ των δράσεων αυτών. Συζητούνται οι συνέπειες για την κατασκευή της κοινωνικής συμπεριφοράς και την παρουσία μιας προδιάθεσης για κοινωνική

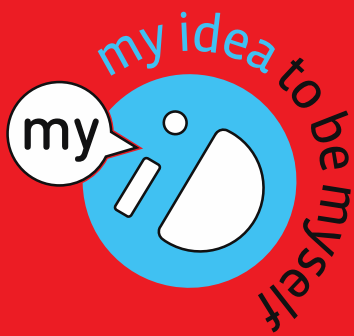

συμπεριφορά.

2. Οι βαθμίδες του SSC

Το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών απευθύνεται σε τρεις βαθμίδες της εκπαίδευσης ΕΕΚ. Οι βαθμίδες δεν καθορίζονται με βάση την ταξινόμηση της εκπαίδευσης στις διάφορες χώρες, αλλά με βάση την προσωπική και κοινωνική ανάπτυξη των μαθητών. Οι μελέτες

μπορούν να υποστηρίξουν την επιλογή στον προσδιορισμό της ηλικίας που ορίζεται γενικά ως «εφηβεία». Ο ιστότοπος healthchildren.org που υποστηρίζεται από την Αμερικανική Ακαδημία Παιδιατρικής παρέχει μια ταξινόμηση που είναι γενικά αποδεκτή από το OMS. Για τους συγκεκριμένους στόχους του Σπειροειδούς Αναλυτικού Προγράμματος Σπουδών, εξετάσαμε ξανά την ταξινόμηση προκειμένου να ληφθεί υπόψη ο αντίκτυπος των συναισθηματικών δεξιοτήτων στην ανάπτυξη των μαθητών και η ιδιαιτερότητα του σχολικού περιβάλλοντος. Για το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών του SENSE οι βαθμίδες πρέπει να είναι οι εξής:

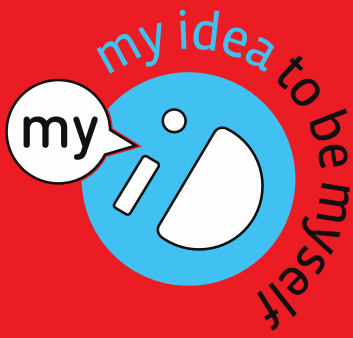
Πρώτη βαθμίδα 13-14

Δεύτερη βαθμίδα 15-16

Τρίτη βαθμίδα 17-18

Οι βαθμοί δεν σχετίζονται με τις εκπαιδευτικούς οργανισμούς ΕΕΚ σε κάθε χώρα, αλλά με το επίπεδο προσωπικής ανάπτυξης των μαθητών. Η εφηβεία είναι η περίοδος μετάβασης από την παιδική ηλικία στην ενηλικίωση. Περιλαμβάνει μερικές μεγάλες αλλαγές - στο σώμα και στον τρόπο με τον οποίο ένα νεαρό άτομο σχετίζεται με τον κόσμο.

Οι πολλές σωματικές, σεξουαλικές, γνωστικές, κοινωνικές και συναισθηματικές αλλαγές που συμβαίνουν κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου μπορούν να προκαλέσουν ανυπομονησία και άγχος τόσο στα παιδιά όσο και στις οικογένειές τους. Η κατανόηση του τι να περιμένετε σε διαφορετικά στάδια μπορεί να προωθήσει την υγιή ανάπτυξη σε όλη την εφηβεία και στην πρώιμη ενηλικίωση.

Πρώιμη εφηβεία (Ηλικίες 13-14)

Κατά τη διάρκεια αυτού του σταδίου, τα παιδιά αρχίζουν συχνά να μεγαλώνουν πιο γρήγορα. Αρχίζουν επίσης να παρατηρούν άλλες αλλαγές στο σώμα τους, συμπεριλαμβανομένης της ανάπτυξης τριχών κάτω από το μπράτσο και κοντά στα γεννητικά όργανα, της ανάπτυξης του στήθους στις γυναίκες και των όρχεων στους άνδρες.

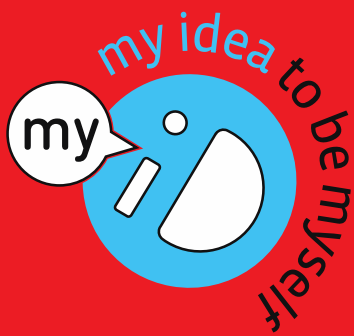
Μέση εφηβεία (Ηλικίες 15 to 17)

Οι φυσικές αλλαγές από την πρώιμη εφηβεία συνεχίζονται κατά τη μέση εφηβεία. Σε αυτήν την ηλικία, πολλοί έφηβοι ενδιαφέρονται για ρομαντικές και σεξουαλικές σχέσεις. Μπορεί να αμφισβητήσουν και να εξερευνήσουν τη σεξουαλική τους ταυτότητα — διαδικασία που μπορεί να τους προκαλεί άγχος εάν δεν έχουν την υποστήριξη από τους συνομηλίκους, την οικογένεια ή το ευρύτερο περιβάλλον τους. Ένας άλλος τυπικός τρόπος εξερεύνησης του σεξ και της σεξουαλικότητας για εφήβους όλων των φύλων είναι η αυτοδιέγερση.

Τελευταία στάδια της εφηβείας (18 και άνω)

Στα τελευταία στάδια οι έφηβοι έχουν γενικά ολοκληρώσει τη φυσική ανάπτυξη τους και έχουν φτάσει στο πλήρες ύψος τους ως ενήλικες. Συνήθως μέχρι αυτό το στάδιο έχουν πλέον μεγαλύτερο έλεγχο των παρορμήσεων τους και είναι περισσότερο σε θέση να αξιολογήσουν με ακρίβεια τους κινδύνους και τα οφέλη.

Όπως μπορείτε να δείτε, τα στάδια της ανάπτυξης δεν είναι πολύ καλά καθορισμένα και οι τομείς μπορούν να επαναπροσδιοριστούν καλύτερα κατά τη μελλοντική εφαρμογή του προγράμματος σπουδών.

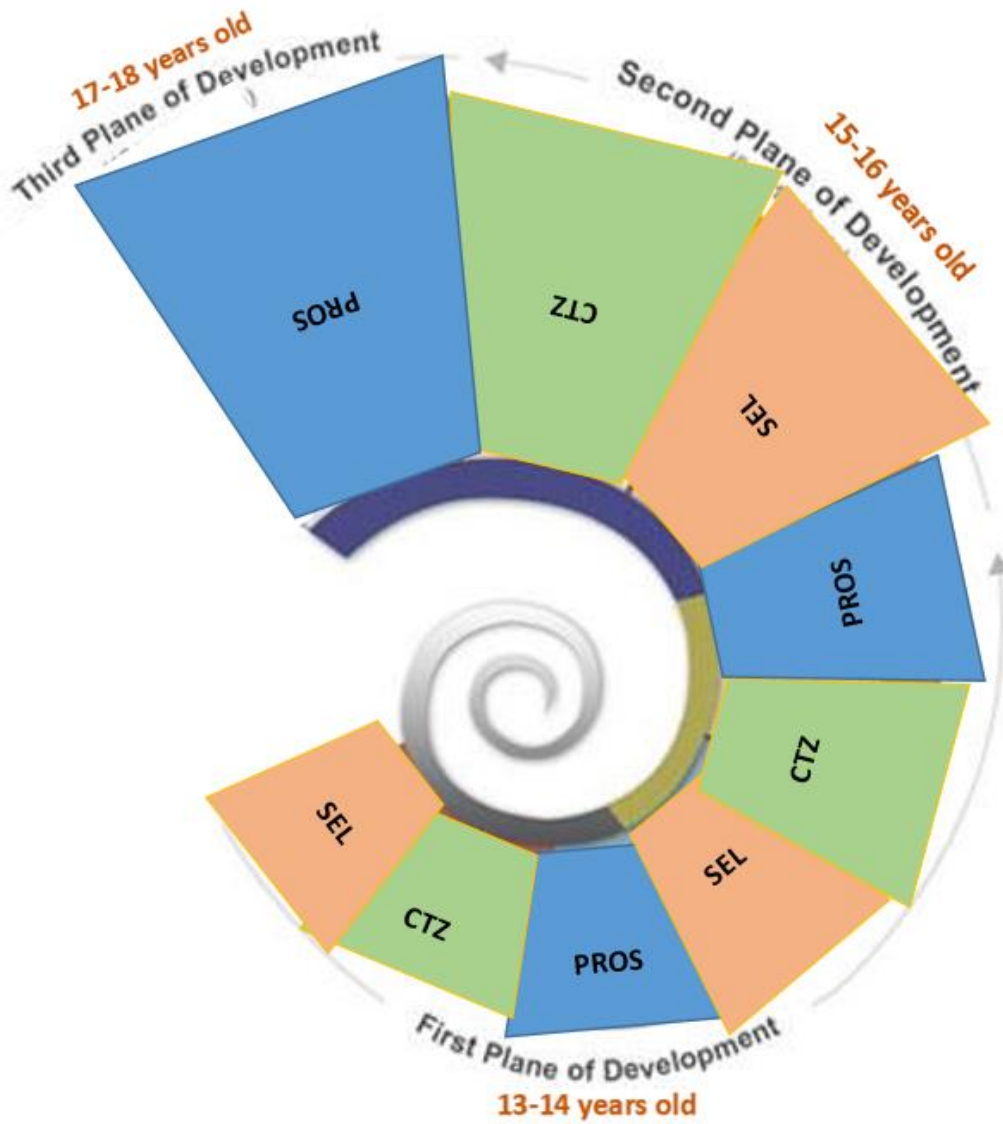
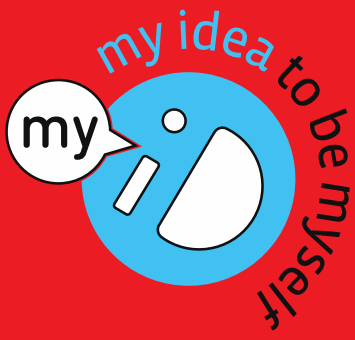

Το παρακάτω σχήμα δείχνει την προσέγγιση SSP:

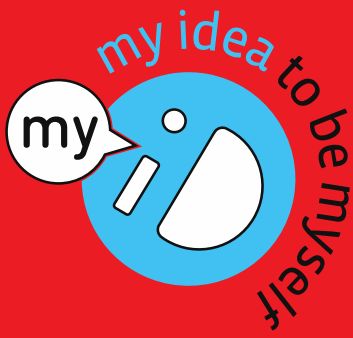
ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ ΤΟΥ SENSE

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

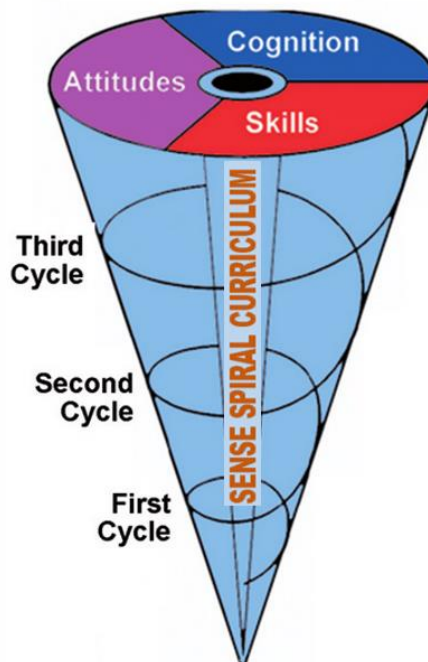

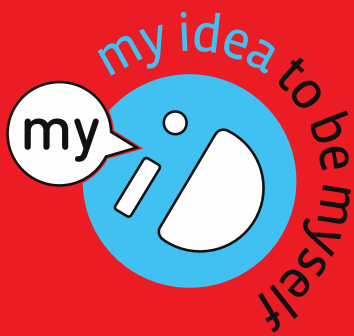
Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

3. Συγκεκριμένα παραδείγματα του σπειροειδούς προγράμματος στην προσέγγιση SENSE

Το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών SSC ενσωματώνει μια λίστα θεμάτων και περιεχομένων για κάθε τομέα, που χωρίζεται ανά διαφορετική σχολική βαθμίδα και επιστρέφει στα ίδια θέματα με την πάροδο του χρόνου: αυτό σημαίνει ότι οι μαθητές μαθαίνουν κάτι, περνώντας στη συνέχεια στον επόμενο τομέα, αλλά με την ευκαιρία να ασχοληθούν ξανά με αυτό αλλά υπό το πρίσμα του διαφορετικού περιεχομένου που αποκτήθηκε στο ενδιάμεσο. Όταν οι μαθητές επανεξετάζουν ένα θέμα επανειλημμένα, ενοποιούν τις προηγούμενες γνώσεις στη μνήμη τους και βασίζονται σε αυτές με την πάροδο του χρόνου, όπως ορίζεται στο παρακάτω γράφημα:

Μερικά παραδείγματα εξηγούν καλύτερα τη φιλοσοφία πίσω από το SSC:

ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

SEL

Θέμα: Ενθάρρυνση της νοοτροπίας ανάπτυξης

ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Σκοποί και εισαγωγή

Όπως γνωρίζουν οι εκπαιδευτικοί, η εφηβεία είναι μια περίοδος αυτοεξερεύνησης. Κατά τη διάρκεια της εφηβείας οι μαθητές αρχίζουν να εξερευνούν τις ταυτότητες και τους χαρακτήρες τους. Αυτό οδηγεί τους νέους να γίνονται προσεκτικοί στα σήματα που λαμβάνουν για τους μελλοντικούς στόχους τους.

Οι έφηβοι βρίσκονται σε ένα στάδιο ανάπτυξης της νοοτροπίας τους. Αυτή η άσκηση στοχεύει να βοηθήσει τους μαθητές να δημιουργήσουν μια νοοτροπία ανάπτυξης που μπορεί να οδηγήσει τους εφήβους να ερμηνεύσουν και να ανταποκριθούν στην αποτυχία με τρόπους που προάγουν τη συνεχή προσπάθεια και την αισιοδοξία. Αυτές οι διαφορετικές αντιδράσεις αποκτούν σημασία με την πάροδο του χρόνου, και οι νέοι που υιοθετούν μια νοοτροπία ανάπτυξης βιώνουν καλύτερα αποτελέσματα σε ακαδημαϊκό (Blackwell, Trzesniewski, & Dweck, 2007, Paunesku et al., 2015) και σε κοινωνικό επίπεδο (Yeager, Trzesniewski, Tirri, Nokelainen, & Dweck, 2011, Yeager et al., 2014).

Πρακτικό φύλλο

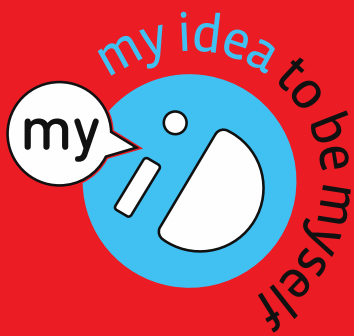
Ο εκπαιδευτικός συζητά με τους μαθητές τα ακόλουθα ζητήματα:

ΕΥΚΑΙΡΙΑ

1. Κάντε τους μαθητές να επικεντρωθούν στην κριτική απέναντι στην προσπάθεια: Όταν αποδίδετε πολύ καλά ή πολύ άσχημα σε κάτι, μπορεί να νιώσετε σκόπιμο να επαινέσετε την ικανότητά σας για να πείσετε τον εαυτό σας ότι είστε πραγματικά καλοί σε αυτό που πρέπει να κάνετε και ότι την επόμενη φορά θα το πετύχετε.

ΠΡΟΣΠΑΘΕΙΕΣ

2. Ο εκπαιδευτικός προτείνει στους μαθητές να προβληματιστούν σχετικά με την εξής

πρόταση: «Σκέφτεστε έναν άλλο τρόπο προσέγγισης ενός προβλήματος όταν η λύση φαίνεται να μην είναι εύκολη ή να είναι αδύνατη;».

ΛΑΘΗ

3. Ο εκπαιδευτικός συζητά πώς τα λάθη μπορούν να είναι ευκαιρίες μάθησης: «Δεδομένου ότι αυτό αποδείχθηκε αδιέξοδο, μπορείτε να σκεφτείτε έναν άλλο τρόπο να το χειριστείτε;».

ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ

4. Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τη συζήτηση πάνω στην εξής δήλωση: «Αυτό είναι πολύ εύκολο για εσάς και ήρθε η ώρα να ανακαλύψετε κάτι πιο δύσκολο».

ΠΛΑΣΤΙΚΟΤΗΤΑ

5. Διδάξτε τους νέους σχετικά με τη νοοτροπία και το μυαλό.

Ίσως η πιο πειστική προσέγγιση για την ενθάρρυνση μιας νοοτροπίας ανάπτυξης είναι να διδάξετε στους νέους την επιστημονική της βάση στην πλαστικότητα του εγκεφάλου - πώς σχηματίζονται νέες νευρικές συνδέσεις στον εγκέφαλό μας όταν μαθαίνουμε νέα πράγματα. Ορισμένες δραστηριότητες και μαθήματα έχουν σχεδιαστεί για να διδάξουν στους μαθητές πως να υιοθετήσουν μια νοοτροπία ανάπτυξης δίνοντας έμφαση στην επιστήμη του εγκεφάλου πίσω από αυτήν την ιδέα.

ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (CTZ)

Θέμα: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ

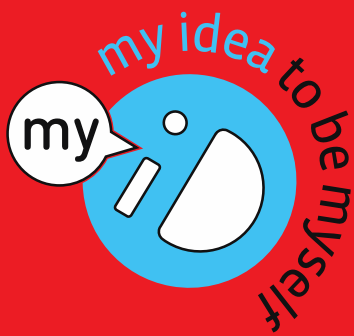
ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Σκοποί και εισαγωγή

Οι μαθητές χρησιμοποιούν δραστηριότητες για να εξερευνήσουν τις διαφορετικές πλευρές της ταυτότητας τους. Μαθαίνουν ότι οι ταυτότητες είναι περίπλοκες και αναπτύσσονται με την πάροδο του χρόνου.

Το μάθημα αναπτύχθηκε από την επιτροπή Ισότητας και Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων της Σκωτίας.

<https://www.equalityhumanrights.com/en/secondary-education-resources/lesson-plan->

[ideas/lesson-3-identity-and-characteristics](#)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Θέμα: ΦΥΛΟ

ΠΡΩΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Σκοποί και εισαγωγή

Οι μαθητές κόβουν φωτογραφίες ανδρών και γυναικών και σκέφτονται τα χαρακτηριστικά συνδέουν με τους άνδρες και με τις γυναίκες, και συζητούν αυτά τα χαρακτηριστικά και τις επιπτώσεις των στερεοτύπων των φύλων. Ο στόχος είναι να ενθαρρύνουν τους μαθητές να αναλογιστούν τα στερεότυπα του φύλου, τους ρόλους, τις προσδοκίες και τα ζητήματα που σχετίζονται με αυτά.

Η δραστηριότητα στοχεύει να εστιάσει στην κοινωνική συμπεριφορά, και συγκεκριμένα στην πρόσβαση/γνώση/κίνητρο των ατόμων να μοιράζονται και να έχουν ενσυναίσθηση.

Προετοιμασία (πριν το μάθημα)

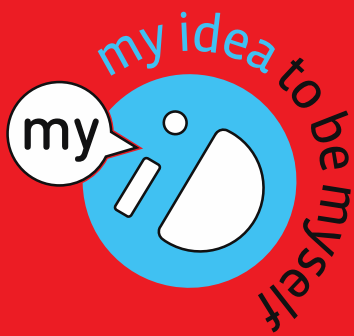
Ζητήστε από τους μαθητές να φέρουν περιοδικά, φυλλάδια, καταλόγους ή εφημερίδες. Ζητήστε από κάθε μαθητή να φέρει δύο μεγάλα κομμάτια χαρτιού, κόλλα και ψαλίδι.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί επίσης να φέρει ένα ψαλίδι και κολλητική ταινία για να κολλήσει μεγάλα κομμάτια χαρτιού στον τοίχο, λωρίδες χαρτιού ή χαρτιά σημειώσεων.

*** Μία παραλλαγή αυτής της δραστηριότητας είναι ο εκπαιδευτικός να ζητήσει από τους άνδρες και τις γυναίκες μαθητές/τριες να ολοκληρώσουν τη δραστηριότητα ξεχωριστά και στη συνέχεια να συγκρίνουν τα αποτελέσματα. Αντιλαμβάνονται και τα δύο φύλα τα χαρακτηριστικά των φύλων (ανδρών και γυναικών) με τον ίδιο τρόπο;

Εφαρμογή

Ζητήστε από τους μαθητές να κόψουν φωτογραφίες αντρών και γυναικών από περιοδικά, φυλλάδια, καταλόγους, εφημερίδες. Ζητήστε τους να κολλήσουν τις φωτογραφίες των ανδρών σε ένα μεγάλο κομμάτι χαρτί και τις φωτογραφίες των γυναικών σε ένα άλλο.

Ζητήστε από κάθε μαθητή να τοποθετήσει και τα δύο στον τοίχο.

Ζητήστε από τους μαθητές να σκεφτούν τα χαρακτηριστικά με τα οποία συνδέουν τους άντρες και τις γυναίκες και να τα γράψουν σε μεγάλα χαρτιά ή χαρτιά σημειώσεων. Δώστε οδηγίες στους μαθητές να κολλήσουν τις λέξεις δίπλα στις εικόνες.

Ξεκινήστε μια συζήτηση με τους μαθητές σχετικά με τα στερεότυπα που σχετίζονται με τους άνδρες και τις γυναίκες, ζητώντας από τους μαθητές να εξηγήσουν γιατί επέλεξαν αυτά τα χαρακτηριστικά στα χαρτιά/χαρτιά σημειώσεων και τις φωτογραφίες που επέλεξαν να κολλήσουν στα δύο κομμάτια χαρτιού.

*** Εδώ, ανάλογα με το επίπεδο γνώσεων των μαθητών σχετικά με τα στερεότυπα, μπορεί να είναι χρήσιμο να διεξάγετε μια σύντομη συζήτηση / να ρωτήσετε τους μαθητές εάν είναι εξοικειωμένοι με τον όρο «στερεότυπο». Εάν δεν είναι, ο εκπαιδευτικός μπορεί να τους τον εξηγήσει. Εάν είναι, ο εκπαιδευτικός μπορεί να ζητήσει από την τάξη να εξηγήσει τον όρο και να δώσει παραδείγματα στερεοτύπων. Στη συνέχεια, η συζήτηση μπορεί να προχωρήσει στο θέμα των στερεοτύπων των φύλων.

Ο εκπαιδευτικός μπορεί να χρησιμοποιήσει τις ακόλουθες ερωτήσεις για να καθοδηγήσει τη συζήτηση:

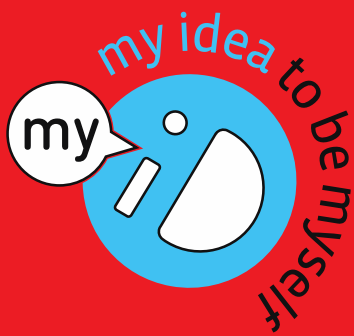
- Συμφωνείτε με τα χαρακτηριστικά που σχετίζονται με τους άνδρες; Με αυτά που σχετίζονται με τις γυναίκες;
- Γιατί συνδέουμε συγκεκριμένα χαρακτηριστικά με τους άνδρες και άλλα με τις γυναίκες;
- Είναι αυτά τα χαρακτηριστικά πάντα ακριβή; Γιατί ή γιατί όχι;
- Είναι μερικά από τα χαρακτηριστικά που σας χαρακτηρίζουν διαφορετικά;

Εκπαιδευτικές δραστηριότητες για την προώθηση και την ανάπτυξη της κοινωνικής συμπεριφοράς στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση και κατάλογος δεξιοτήτων κοινωνικής συμπεριφοράς....

από αυτά που παραδοσιακά αποδίδονται σε γυναίκες και άνδρες;

- Ποιες είναι οι θετικές και αρνητικές συνέπειες των στερεοτύπων;
- Πώς μπορούμε να προωθήσουμε μια πιο θετική εικόνα των ανδρών και των γυναικών;
- Τι θα κάνατε αν κάποιος δεν σεβόταν εσάς ή κάποιον άλλο επειδή έχετε/έχει διαφορετικό φύλο;

Τι μπορούμε να κάνουμε για να αλλάξουμε τα στερεότυπα των φύλων και τις διακρίσεις εντός της τάξης μας ή όταν είμαστε με τους φίλους ή την οικογένειά μας;

Μεταφορά στην πράξη

Δραστηριότητα για επιπλέον πόντους

Ως συνέχεια της δραστηριότητας, οι μαθητές μπορούν να κληθούν να παρακολουθούν τυχόν στερεότυπα φύλου που συναντούν στο σχολείο για το υπόλοιπο του εξαμήνου, στις αλληλεπιδράσεις τους με άλλους μαθητές, εκπαιδευτικούς και συγγενείς. Στο τέλος του εξαμήνου, μπορούν να υποβάλουν μια περίληψη των στερεοτύπων που έχουν παρατηρήσει, για να κερδίσουν επιπλέον πόντους στον τελικό βαθμό τους.

ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

SEL

Θέμα: ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Ο καθηγητής ενθαρρύνει τη συζήτηση σχετικά με αυτή τη δήλωση: «Εάν δεν μπορείτε να κάνετε το χώρο εργασίας σας να σεβαστεί την ισότητα των δικαιωμάτων όπως εσείς θέλετε, είναι καιρός να ανακαλύψετε κάτι πιο δύσκολο.»

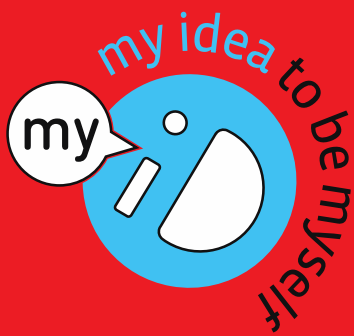
Είναι πρόκληση η δράση υπέρ του σεβασμού των δικαιωμάτων; Πώς μπορεί να δράσει και να λειτουργήσει;

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (CTZ)

Θέμα: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ και ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Ο εκπαιδευτικός συντονίζει μια συζήτηση πάνω στο εξής θέμα: «Η ισότητα των φύλων

εξηγείται με πιο καθορισμένους όρους νομικών συνεπειών καθώς και πώς οι συγκεκριμένοι νομικοί όροι μπορούν να έχουν αντίκτυπο στη ζωή των ανθρώπων. Επίσης, συζητούνται οι συνέπειες στον χώρο εργασίας όταν παραβιαστεί το δικαίωμα της ισότητας των φύλων».

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

Θέμα: ΦΥΛΟ

ΔΕΥΤΕΡΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Ο δάσκαλος μπορεί να κάνει τους μαθητές να αναλογιστούν πώς γίνονται σεβαστά τα δικαιώματα της ισότητας των φύλων στην κοινότητα (το σχολείο).

ΤΡΙΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

SEL

Θέμα: ΤΟ ΔΥΣΚΟΛΟ ΕΙΝΑΙ ΚΑΛΥΤΕΡΟ

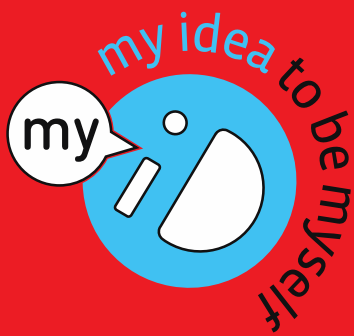
ΤΡΙΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Ο εκπαιδευτικός ενθαρρύνει τη συζήτηση πάνω σε αυτή τη δήλωση: «Οι μαθητές δεν είναι υπεύθυνοι για την τήρηση του σεβασμού του μέτρου. Είναι όμως σωστή αυτή η δήλωση;

Για να βρίσκονται σε αρμονία με τα συναισθήματά τους, καλούνται να κάνουν περισσότερα για τον σεβασμό της ισότητας των φύλων;»

Ας συζητήσουμε στην τάξη το ρόλο των δράσεων και τις θετικές επιδράσεις στα συναισθήματα των μαθητών και το πώς, δουλεύοντας πάνω σε αυτές τις προοπτικές, μπορούμε να δημιουργήσουμε μια πιο ανεπτυγμένη συναισθηματική νοημοσύνη όσον αφορά την ενσυναίσθηση.

ΔΙΚΑΙΩΜΑ ΤΟΥ ΠΟΛΙΤΗ (CTZ)

Θέμα: ΤΑΥΤΟΤΗΤΑ ΚΑΙ ΙΣΟΤΗΤΑ ΤΩΝ ΦΥΛΩΝ

ΤΡΙΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Η ισότητα των φύλων εξηγείται αναφορικά με ορισμένες δράσεις που μπορούν να αναλάβουν τα άτομα για την προώθηση των δικαιωμάτων ισότητας των φύλων και τι μπορεί να κάνει το σχολείο για την προστασία των δικαιωμάτων εκείνων που δεν αυτοπροσδιορίζονται με μια καθορισμένη ταυτότητα (άνδρας ή γυναίκα).

Μπορεί το σχολείο να εφαρμόσει απλά, αποτελεσματικά και εύκολα μέτρα; Σκεφτείτε αυτά τα μέτρα (Είναι φιλικές οι τουαλέτες;... Υπάρχει σεβασμός στην ιδιωτική ζωή;...)

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

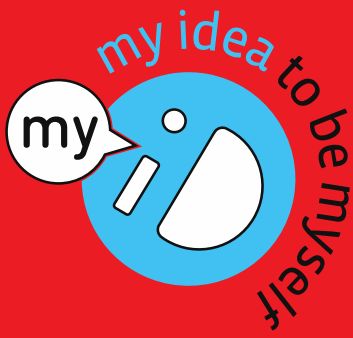
Θέμα: ΣΕΒΑΣΜΟΣ ΤΩΝ ΔΙΑΦΟΡΩΝ

ΤΡΙΤΗ ΒΑΘΜΙΔΑ

Οι εκπαιδευτικοί μπορούν να βοηθήσουν τους μαθητές να αναλογιστούν πώς ο σεβασμός των διαφορών μεταξύ των φύλων μπορεί να έχει συνέπειες ειδικά για εκείνους που δεν αυτοπροσδιορίζονται με την ταυτότητα του άντρα ή της γυναίκας αλλά δηλώνουν ότι έχουν διαφορετική ταυτότητα.

Στο τέλος της συζήτησης, η τάξη πρέπει να βρει μια απάντηση στην ακόλουθη ερώτηση: Τι μπορεί να κάνει η σχολική κοινότητα στην πράξη για την προώθηση της ταυτότητας του ατόμου, ακόμη και όταν είναι διαφορετική από την πλειοψηφία της υπόλοιπης κοινότητας και μπορεί να συγκρουστεί με την παραδοσιακή ιδέα της σεξουαλικότητας;

Συμπεράσματα

Αυτό το σπειροειδές σχέδιο εμπνευσμένο από την πρόταση του Bruner, είναι μια προσαρμογή αυτού που ορίζεται στο σχολικό περιβάλλον ως «σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών». Στοχεύει στη δημιουργία ενός κατάλληλου συστήματος συζήτησης που περιλαμβάνει τη συναισθηματική ανάπτυξη των μαθητών, την ενεργή αντίληψή τους για τα δικαιώματα του πολίτη και την κοινωνική συμπεριφορά.

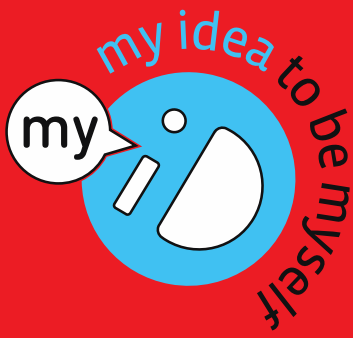
Όλοι αυτοί οι τομείς απευθύνονται στην προώθηση της διαφορετικότητας ως συμβολή σε μια προσωπική, σεξουαλική και κοινωνική ζωή χωρίς περιορισμούς και χωρίς να βασίζεται σε στερεοτυπικές απόψεις.

4. Κριτήρια βέλτιστης πρακτικής του SSC

Ορισμένα κριτήρια πρέπει να ενισχύουν την αποτελεσματικότητα του SSC. Συγκεκριμένα:

Το SSC πρέπει να:

- να είναι κατάλληλο για τον πολιτισμό, την ηλικία και τη σεξουαλική εμπειρία των μαθητών. Θα πρέπει να προωθηθεί ένα διαφορετικό SSC με κατάλληλη γλώσσα, θέματα και δραστηριότητες ανάλογα με την ηλικία σε κάθε βαθμίδα;
- Τα προγράμματα SSC πρέπει να έχουν επαρκή διάρκεια και ένταση. Δηλαδή, η διδασκαλία πρέπει να παρέχεται μέσω τακτικών μαθημάτων, καθώς και ειδικών έργων και εκδηλώσεων.
- Τα προγράμματα σπουδών SSC πρέπει να είναι προσαρμόσιμα και ευέλικτα και να προσδιορίζουν τα βασικά και περιφερειακά χαρακτηριστικά.
- Το SSC πρέπει να επιτρέπει την εξερεύνηση θεμάτων με λογική σειρά και την αποφυγή

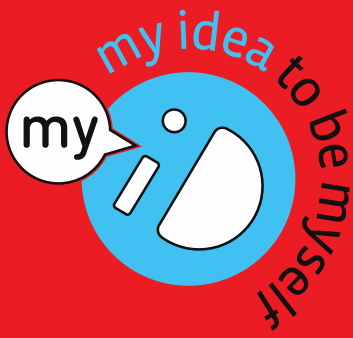

ακατάλληλης επανάληψης.

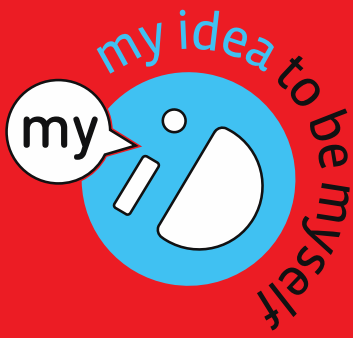
- Το SSC πρέπει να αντικατοπτρίζει τη σεξουαλική διαφορετικότητα. Θα πρέπει να συζητήσει μια σειρά σεξουαλικών δραστηριοτήτων (όχι μόνο την ετεροφυλόφιλη σεξουαλική επαφή), καθώς και τα ζητήματα και τις σχέσεις των λεσβιών, των ομοφυλόφιλων, των αμφιφυλόφιλων και των διεμφυλικών.
- Το SSC θα πρέπει να περιλαμβάνει διδασκαλία σχετικά με τη συναίνεση, το sexting, τον διαδικτυακό εκφοβισμό, την ασφάλεια στο διαδίκτυο, τη σεξουαλική εκμετάλλευση και τον σεξουαλικό εξαναγκασμό.
- Το SSC πρέπει να καταπολεμά, αντί να ενισχύει, τα στερεότυπα και τις ανισότητες μεταξύ των φύλων.
- Το SSC πρέπει να διαθέτει πολιτισμική ενσυναίσθηση.
- Το SSC πρέπει να βασίζεται σε δεξιότητες ζωής και να προάγει την ανθεκτικότητα.
- Το SSC πρέπει να συζητά τις σχέσεις και τα συναισθήματα.
- Το SSC της δεύτερης και της τρίτης βαθμίδας πρέπει να αναπτυχθεί με τη συμβολή των νέων.
- Το SSC πρέπει να εφαρμόζεται σε ένα περιβάλλον εμπιστοσύνης. Οι τεχνικές απόστασης πρέπει να χρησιμοποιούνται με προσοχή για να αποφευχθεί η αποσύνδεση των μαθητών. Η εμπιστοσύνη των νέων στην εμπιστευτικότητα ενισχύεται από τον διαχωρισμό του εκπαιδευτικού από το σχολείο.

Επιπλέον, οι εκπαιδευτικοί ΕΕΚ πρέπει:

- να είναι σε θέση να δημιουργήσουν και να διατηρήσουν ένα ασφαλές, χωρίς αποκλεισμούς και ευνοϊκό μαθησιακό περιβάλλον, έτσι ώστε όλοι οι μαθητές διαφορετικών πολιτισμικών και θρησκευτικών υποβάθρων, ικανοτήτων, ταυτοτήτων φύλου και σεξουαλικού προσανατολισμού να αισθάνονται προστατευμένοι, ενσωματωμένοι και εξουσιοδοτημένοι να συμμετέχουν
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν το SSC για την αντιμετώπιση της σεξουαλικής βίας και της βίας που βασίζεται στο φύλο

- να είναι σε θέση να θεσπίζουν κανόνες σχετικά με τον σεβασμό, την εμπιστευτικότητα και τις ερωτήσεις
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιήσουν ένα ευρύ φάσμα διαδραστικών και συμμετοχικών μαθησιακών προσεγγίσεων και εργαλείων για να βοηθήσουν τους μαθητές να παραμείνουν αφοσιωμένοι, να αποκτήσουν γνώσεις, να ενθαρρύνουν τον προβληματισμό και την επικοινωνία και να αναπτύξουν δεξιότητες
- να είναι σε θέση να επικοινωνούν με αυτοπεποίθηση και χωρίς να ασκούν κριτική
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν κατάλληλη γλώσσα, που γίνεται κατανοητή από τους μαθητές, που τους κάνει να νιώθουν άνετα και που λαμβάνει υπόψη τα διαφορετικά πολιτιστικά και θρησκευτικά υπόβαθρα, τις δεξιότητες, τις ταυτότητες φύλου και τους σεξουαλικούς προσανατολισμούς
- να είναι σε θέση να συζητούν ανοιχτά διάφορα θέματα και ζητήματα που σχετίζονται με το φύλο και τη σεξουαλικότητα με τους μαθητές με τρόπο που είναι κατάλληλος για την ηλικία και για την ανάπτυξη τους, που είναι πολιτισμικά ευαίσθητος και λαμβάνει υπόψη διαφορετικές οπτικές
- να είναι σε θέση να μην επιβάλλουν προσωπικές απόψεις, πεποιθήσεις και υποθέσεις στους μαθητές
- να είναι σε θέση να αναλύουν και να συζητούν κριτικά τα κοινωνικά και πολιτιστικά πλαίσια και παράγοντες που επηρεάζουν τη σεξουαλικότητα και τη σεξουαλική συμπεριφορά των μαθητών
- να είναι σε θέση να ανταποκρίνονται κατάλληλα σε προκλητικές ερωτήσεις και δηλώσεις
- να είναι σε θέση να χρησιμοποιούν ένα ευρύ φάσμα διαδραστικών και συμμετοχικών εκπαιδευτικών δραστηριοτήτων στις οποίες οι μαθητές συμμετέχουν ενεργά
- να είναι σε θέση να σκέφτονται κριτικά και εποικοδομητικά και να κατανοούν προσωπικά συναισθήματα, πεποιθήσεις, εμπειρίες, στάσεις και αξίες (συμπεριλαμβανομένων των στερεοτύπων και προκαταλήψεων)
- να είναι σε θέση να σκέφτονται και να κατανοούν καλύτερα τα συναισθήματα, τις

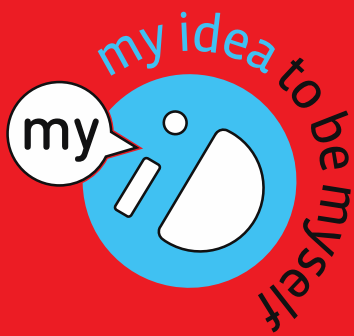
πεποιθήσεις, τις στάσεις και τις αξίες των άλλων σχετικά με τη σεξουαλικότητα

- να μπορούν να υποστηρίξουν τους μαθητές στην ανάπτυξη κριτικής σκέψης
- να είναι πρόθυμοι να συνεργαστούν με εξωτερικούς επαγγελματίες σεξουαλικής υγείας.

Τέλος

- Τα σχολεία πρέπει να υιοθετήσουν μια προληπτική προσέγγιση για την επικοινωνία με τους γονείς σχετικά με το SSC.
- Λαμβάνοντας υπόψη την καταλληλότητα της ηλικίας, το SSC πρέπει να είναι «θετικό απέναντι στο σεξ». Δηλαδή, πρέπει να είναι ανοιχτό, ειλικρινές και ενημερωτικό. Πρέπει να λαμβάνει υπόψη ότι ορισμένοι νέοι είναι σεξουαλικά ενεργοί και να αναγνωρίζει την αυτονομία και το επίπεδο ωριμότητας των νέων.
- Οι εξωτερικοί, εκπαιδευμένοι ομότιμοι εκπαιδευτικοί μπορούν να διαδραματίσουν κάποιο ρόλο στην εφαρμογή του SSC.

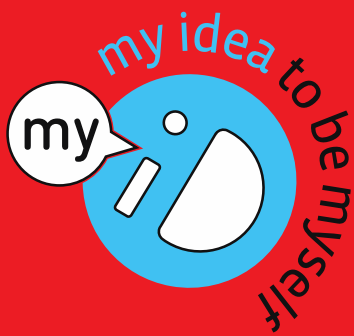

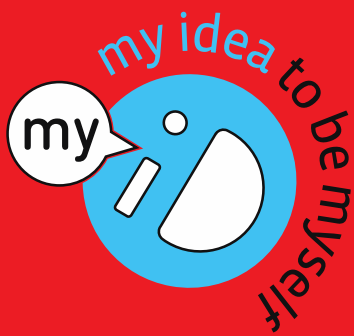
Ορισμένες δεξιότητες που θα αποκτηθούν παρατίθενται παρακάτω:

No.	Διαπροσωπικές δεξιότητες	Ορισμός
1.	Μοναδικότητα και βιοποικιλότητα	<p>Ένα καλό επίπεδο αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι μπορείτε να αγκαλιάσετε τη μοναδικότητα όλων των ατόμων σε διάφορους τομείς όπως η φυλή, οι θρησκευτικές πεποιθήσεις, η εθνικότητα, η ηλικία, το φύλο, οι φυσικές ικανότητες, οι πολιτικές πεποιθήσεις και η κοινωνικοοικονομική κατάσταση. Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • ότι οι δεξιότητες ευαισθητοποίησης σχετικά με τη διαφορετικότητα εκτείνονται πέρα από την απλή ανοχή για να συμπεριλάβουν την εξερεύνηση τέτοιων ατομικών διαφορών, να τις σέβονται και τελικά να καλλιεργούν μια υγιή σχέση με το άτομο παρά τις διαφορές • ότι δημιουργείται ένα αρμονικό περιβάλλον όπου ο αμοιβαίος σεβασμός και η ισότητα είναι εγγενείς, προστατεύοντας τη διαφορετικότητα στο σχολείο
2.	Ενσυναίσθηση-Μη διαφορετικότητα - Ένταξη	<p>Ένα καλό επίπεδο αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι είστε σε θέση να κατανοήσετε, να γνωρίζετε και να είστε ευαίσθητοι απέναντι στα συναισθήματα, τις σκέψεις και τις εμπειρίες άλλων ανθρώπων είτε στο παρελθόν είτε στο παρόν, ακόμα και όταν τα συναισθήματα, οι σκέψεις και οι εμπειρίες δεν επικοινωνούνται με αντικειμενικά σαφή τρόπο. Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μπορείτε να μπειτε στη θέση του άλλου • είστε σε θέση να κατανοήσετε βαθιά τις καταστάσεις των άλλων • έχετε την ικανότητα να μην κρίνετε τις ενέργειες των άλλων • είστε σε θέση να έχετε το ίδιο συναίσθημα που έχει και το άλλο άτομο • είστε σε θέση να μη διαχωρίζετε τον εαυτό σας από τους άλλους
3.	Σεβασμός προς τον εαυτό σας και τους άλλους	<p>Ένα καλό επίπεδο αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι φέρεστε και αναλογίζεστε τον εαυτό σας με σεβασμό, και κατά συνέπεια και τους άλλους ανθρώπους. Σέβεστε τον δάσκαλο και τους συμμαθητές σας, τους θαυμάζετε και τους φέρεστε καλά.</p>

		<p>Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει:</p> <ul style="list-style-type: none"> • μπορείτε να σέβετε τις απόψεις των άλλων • μπορείτε να σέβετε τις πράξεις των άλλων <p>Δεν αισθάνεστε ανωτερότητα απέναντι στους άλλους ανθρώπους.</p>
4.	Καταπολέμηση των προκαταλήψεων	<p>Ένα καλό επίπεδο αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι μπορείτε να αντιμετωπίσετε μια άδικη και παράλογη γνώμη ή συναίσθημα, ειδικά όταν σχηματίζεται χωρίς αρκετή σκέψη ή γνώση. Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • έχετε ισχυρή αυτοεκτίμηση • είστε σε θέση να προσπαθήσετε να διευρύνετε τους ορίζοντες σας • είστε σε θέση να αποδεχτείτε όλα τα άτομα χωρίς να ασκείτε κριτική • είστε σε θέση να ενσωματώσετε την προκατάληψη
5.	Αδελφοσύνη των ανθρώπων	<p>Ένα καλό επίπεδο αυτής της ικανότητας σημαίνει ότι μπορείτε να δημιουργήσετε και να διατηρήσετε ισχυρές σχέσεις αμοιβαίας αγάπης και κατανόησης με άλλους ανθρώπους. Η φιλία είναι μια ισχυρότερη μορφή διαπροσωπικής σχέσης από ότι μια ένωση. Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • είστε επικοινωνιακός άνθρωπος • είστε κοινωνικός άνθρωπος • είστε σε θέση να εκφράσετε τα συναισθήματά σας στους άλλους • είστε σε θέση να κάνετε λάθη χωρίς φόβο να σας ασκηθεί κριτική από τους φίλους σας
6.	Δέσμευση	<p>Ένα καλό επίπεδο αυτής της δεξιότητας αποδεικνύει την ικανότητα αποδοχής των αλλαγών στην προσωπική ζωή του ατόμου. Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι:</p> <ul style="list-style-type: none"> • κατανοείτε ότι τώρα τα πράγματα αλλάζουν με πολύ μεγαλύτερη ταχύτητα από ποτέ • είστε σε θέση να αποδεχτείτε αλλαγές ή νέες συνθήκες στη ζωή σας • είστε σε θέση να διαχειριστείτε πολλαπλές εργασίες και να θέσετε προτεραιότητες στη ζωή σας • μπορείτε να προσαρμόζεστε στις μεταβαλλόμενες συνθήκες • είστε σε θέση να τον τοποθετήσετε τον εαυτό σας στο περιβάλλον χωρίς να χάσετε τη μοναδικότητά σας

7.

Σεβασμός και ευαισθητοποίηση σχετικά με την αξιοπρέπεια

Ένα καλό επίπεδο αυτής της δεξιότητας μπορεί να βοηθήσει στην κατανόηση, τον σεβασμό και την ανεκτικότητα απέναντι σε όλους τους ανθρώπους γύρω από την αποδοχή κάθε είδους προσωπικής διαφορετικότητας. Αυτή η δεξιότητα θα επιτρέψει την αποτελεσματική αλληλεπίδραση με όλους τους ανθρώπους και θα υποστηρίξει την προσωπική διαφορετικότητα (φυλή, ηλικία, εθνικότητα, φύλο, εκπαιδευτικό επίπεδο, κοινωνικοοικονομική κατάσταση, πνευματικές και σωματικές ικανότητες, θρησκευτικές και πολιτικές πεποιθήσεις).

Η κατοχή αυτής της δεξιότητας σημαίνει ότι:

- είστε σε θέση να τηρήσετε μια δίκαιη, αντικειμενική και ανοιχτή στάση απέναντι σε εκείνους των οποίων οι απόψεις, οι πεποιθήσεις, οι πρακτικές για την εθνική καταγωγή, ο σεξουαλικός προσανατολισμός ή οποιοδήποτε άλλο παράγοντες είναι διαφορετικοί
- είστε ανοιχτόμυαλοι απέναντι σε άλλους πολιτισμούς, θρησκείες και τρόπους ζωής
- είστε σε θέση να αναγνωρίζετε και να υποστηρίζετε άτομα με ποικιλία υποβάθρων διαφορετικότητας και να τα ενδυναμώνετε

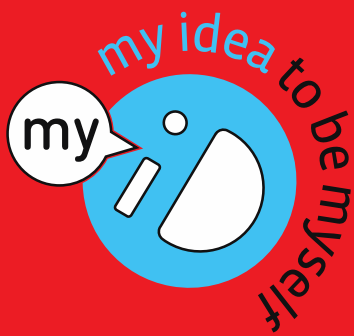
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ 1

ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΕΝΟΣ ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΟΥΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑΤΟΣ ΣΠΟΥΔΩΝ

Εάν το σχολείο πρόκειται να αναπτύξει ένα εντελώς νέο σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών, μπορεί να επιλέξει μια προσέγγιση από πάνω προς τα κάτω στην οποία οι βασικοί στόχοι ή οι προγραμματισμένες δεξιότητες βρίσκονται στο επίκεντρο και στην οποία αυτά τα στοιχεία στη συνέχεια μετατρέπονται σε λεπτομερείς στόχους, μαθήματα και μεθόδους εργασίας. Ωστόσο, τα σχολεία συχνά έχουν ήδη ένα πρόγραμμα σπουδών, με ή χωρίς ένα ολοκληρωμένο σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών, σχετικά με την υπηκοότητα, τις κοινωνικές δεξιότητες, τη μη διάκριση ή τη σεξουαλικότητα. Σε τέτοιες περιπτώσεις, δεν έχει νόημα να ζητάμε από το σχολείο να αναπτύξει ένα εντελώς νέο σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών και αλλά να αναπτύξουμε αυτό που υπάρχει ήδη. Αυτό προσφέρει επίσης καλύτερες ευκαιρίες για υιοθέτηση και βιωσιμότητα. Εδώ

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

προσφέρουμε ένα παράδειγμα του πώς δύο απλές ομαδικές δραστηριότητες μπορούν να χρησιμοποιηθούν ως τα πρώτα βήματα για την ανάπτυξη ενός σπειροειδούς προγράμματος σπουδών ή για την ανανέωση ενός υπάρχοντος σπειροειδούς προγράμματος σπουδών.

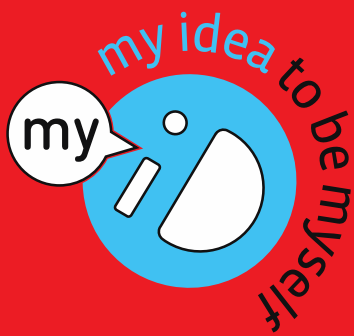
Δραστηριότητα 1: Χαρτογράφηση όσων κάνει ήδη το σχολείο

Σε μια ομαδική συνάντηση, μπορείτε να παρουσιάσετε στην ομάδα τον παρακάτω πίνακα και να τους ζητήσετε να χαρτογραφήσουν τι κάνει ήδη το σχολείο σε θέματα που σχετίζονται με τη σεξουαλική διαφορετικότητα και άλλα σχετικά θέματα όπως η υπηκοότητα, οι κοινωνικές δεξιότητες, η μη διάκριση ή η σεξουαλικότητα.

Έτος / περίοδος	Μαθήματα μέντορα Μαθήματα σχετικά με την υπηκοότητα	Βιολογία	Γεωγραφία	Ιστορία	Ομιλία/γραφή	Φυσική αγωγή	Συμπληρωματικές δραστηριότητες ή μέτρα (εκτός μαθημάτων)
1.1							
1.2							
1.3							
2							
3							

Η διάταξη αυτού του πίνακα προορίζεται για προτάσεις. Είναι σημαντικό να επιλέξετε τα θέματα που θα τοποθετηθούν στην επάνω σειρά σε συνεννόηση με το σχολείο. Αυτά πρέπει να είναι τα θέματα στα οποία πρέπει να ενσωματωθεί η προσοχή στη σεξουαλική διαφορετικότητα και σε συναφή θέματα όπως η υπηκοότητα, οι κοινωνικές δεξιότητες, η μη διάκριση ή η σεξουαλικότητα. Αυτή η ενσωμάτωση δεν πρέπει να έχει τη μορφή ολοκληρωμένων μαθημάτων, αλλά μπορεί να περιλαμβάνει σύντομες αναφορές.

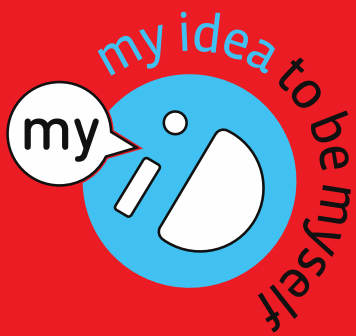

Ως πρώτη δραστηριότητα, μπορείτε να σχεδιάσετε τον πίνακα που θα καλύπτει κάθε χρόνο, αλλά μπορείτε επίσης (ή σε μεταγενέστερο στάδιο) να επιλέξετε να τον αναλύσετε ανά περίοδο. Τα σχολεία μπορούν να χωρίσουν το ακαδημαϊκό έτος τους σε τρεις ή τέσσερις περιόδους.

Στην τελευταία στήλη μπορείτε να κάνετε σχόλια σχετικά με «συμπληρωματικές» δραστηριότητες εκτός των μαθημάτων, για παράδειγμα ευκαιρίες για συμβουλευτική προς τους μαθητές ή ένα Σύνδεσμο Φύλου και Σεξουαλικότητας (GSA). Αυτά συνήθως δεν περιορίζονται σε μια χρονική περίοδο, αλλά μερικές φορές μπορεί και να περιοριστούν (για παράδειγμα συμμετοχή σε μια εκδήλωση για την κοινότητα ΛΟΑΤΚΙ+).

Αυτά που κάνει ήδη το σχολείο, συχνά θα είναι περιορισμένα. Μπορεί να προσφέρουν ένα ή μερικά μαθήματα με τεχνικές πληροφορίες σχετικά με τη σεξουαλικότητα εντός του μαθήματος της βιολογίας ή της υγείας, ή μπορούν να προσκαλέσουν ένα άτομο ΛΟΑΤΚΙ+ να κάνει μια ομιλία. Μερικές φορές υπάρχουν εκπαιδευτικοί που απολαμβάνουν τη σεξουαλική εκπαίδευση και που έχουν επιλέξει έναν εξωτερικό πόρο για αυτή, ή που έχουν δημιουργήσει τα δικά τους μαθήματα. Είναι σύνηθες οι καθηγητές να μην συντονίζουν τη συστηματική «σπειροειδή» προσοχή μεταξύ των μαθημάτων ή μια λογική δομή για να δημιουργήσουν μια μαθησιακή πορεία. Στόχος μας είναι να βοηθήσουμε στη διεύρυνση της στοιχειώδους προσοχής στη σεξουαλικότητα και τα ανθρώπινα δικαιώματα σε μια επαναλαμβανόμενη συζήτηση ζητημάτων που είναι εν μέρει σημαντικά για τους μαθητές σε διαφορετικά επίπεδα της μάθησής τους και να τους προσφέρουμε την ευκαιρία να αποφασίσουν πώς θέλουν να αντιμετωπίσουν αυτά τα ζητήματα στις ζωές τους.

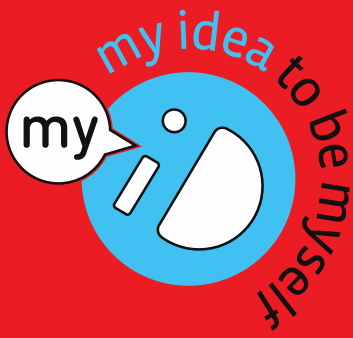

Δραστηριότητα 2: Καταιγισμός ιδεών σχετικά με τη δομή της γραμμής μάθησης

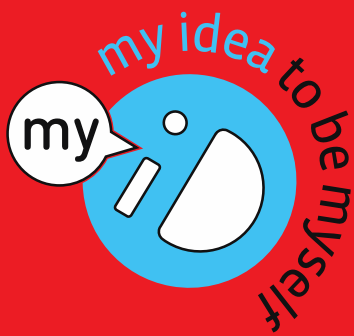
Αφού χαρτογραφήσετε τι κάνει ήδη το σχολείο ή το μάθημα, μπορείτε να ζητήσετε από την ομάδα να εργαστεί προτείνοντας συμπληρωματικές δραστηριότητες και μέτρα. Όταν προβείτε σε καταιγισμό ιδεών για πρώτη φορά, οι περισσότεροι εκπαιδευτικοί θα βρουν πολύ πρακτικές ιδέες για μαθήματα και δραστηριότητες στην τάξη. Αυτό βοηθά στο να γίνει το έργο συγκεκριμένο, ωστόσο, κατά την εφαρμογή οι συμμετέχοντες συχνά ξεχνούν ποια πρέπει να είναι η γενική εικόνα του τελικού στόχου και της ανάπτυξης των δραστηριοτήτων.

Γι' αυτό το δεύτερο μέρος αυτής της δραστηριότητας πρέπει να επικεντρωθεί σε μια συζήτηση με την ομάδα σχετικά με τη δομή του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών. Ένα λάθος που πολλές ομάδες εκπαιδευτικών μπορεί να κάνουν σε αυτό το στάδιο είναι να προγραμματίσουν βασικές ενημερωτικές συνεδρίες κατά τον πρώτο χρόνο. Ωστόσο, η έρευνα δείχνει ότι η διδασκαλία σχετικά με τα συναισθήματα, τις αξίες και τους κανόνες συχνά δεν ωφελείται ξεκινώντας με πληροφορίες, επειδή τα άτομα με αρνητική στάση τείνουν να απορρίπτουν πληροφορίες που δεν ταιριάζουν στον τρόπο σκέψης τους. Για να το καταλάβετε αυτό, είναι χρήσιμο να κοιτάξετε την ταξινόμηση των συναισθηματικών στόχων που ανέπτυξε ο εκπαιδευτικός Krathwohl:

Το να γίνει κανείς πιο ανεκτικός απαιτεί την απόκτηση ολοένα και υψηλότερων επιπέδων συναισθηματικής νοημοσύνης, αντί να εστιάζει σε γνωστικές έννοιες και ορισμούς. Η γνωστική κατανόηση πρέπει να ενσωματωθεί ως δευτερεύουσα στη συναισθηματική μάθηση. Η εκμάθηση ορισμών, νομικών ζητημάτων και θεμάτων στην πραγματική ζωή θα είναι καλύτερη, από ότι όταν σχεδιάζονται κατά τη φάση της διαμόρφωσης της γνώμης και του σχηματισμού αξίας.

1. **Προσοχή:** (παθητικά) γνωριμία/εξερεύνηση του θέματος/των συναισθημάτων
2. **Ενδιαφέρον:** (ενεργητικά) το άτομο αποκτά περιέργεια για το θέμα, εγγενές κίνητρο
3. **Εκτίμηση:** διαμόρφωση γνώμης, μια πρώτη, μερικές φορές ακόμη και επιφανειακή, άποψη και (θετικές) προθέσεις για τη συμπεριφορά του ίδιου του ατόμου

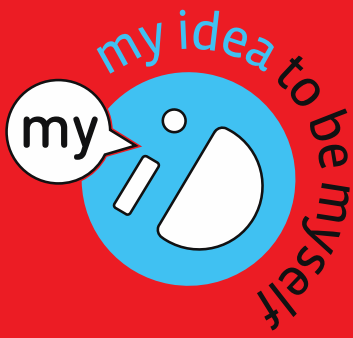

4. **Αναδιοργάνωση:** συνειδητοποίηση ότι οι απόψεις του ατόμου αποτελούν μέρος ενός ευρύτερου συστήματος αξιών και κανόνων και ευθυγράμμιση των αρχικών επιφανειακών απόψεων με τις υποκείμενες αξίες, πράγμα που μερικές φορές σημαίνει αλλαγή προηγούμενων στάσεων και απόψεων.

5. **Χαρακτηρισμός:** συνειδητοποίηση ότι μια θετική στάση ή καλές προθέσεις δεν είναι το ίδιο με τις δράσεις. Οι μαθητές πρέπει να διερευνήσουν πώς μπορούν να αναπτύξουν θάρρος, να ξεπεράσουν τις προκλήσεις και να αναπτύξουν βιώσιμη συμπεριφορά για να θέσουν τις νέες πρακτικές και καινούργιες αξίες στην πράξη με συνέπεια.

Στην ΕΕΚ, η έμφαση τον πρώτο χρόνο θα βρίσκεται πιθανώς στα επίπεδα ένα, δύο και τρία, τον δεύτερο χρόνο στο επίπεδο τέσσερα και κατά την πρακτική άσκηση, τον τελευταίο χρόνο, κυρίως στο επίπεδο πέντε. Με τη βοήθεια αυτής της ταξινόμησης των στόχων, γίνεται ευκολότερο να σχεδιάσουμε τη δομή και τον τύπο των μεθόδων διδασκαλίας.

Πολλά σχολεία θα επιλέξουν να ενσωματώσουν την εστίαση στη σεξουαλική διαφορετικότητα στη σεξουαλική εκπαίδευση και ως εκ τούτου κυρίως σε μαθήματα όπως η βιολογία, η υγεία, η πολιτική αγωγή ή σε μαθήματα με μέντορες. Ωστόσο, προσοχή μπορεί να δοθεί και από άλλα μαθήματα. Η γεωγραφία μπορεί να αναφερθεί στις πολυπολιτισμικές πτυχές της σεξουαλικότητας. Στην ιστορία, μπορεί να συζητηθεί η ιστορία των σχέσεων και της σεξουαλικότητας, οι αξίες και οι κανόνες σχετικά με αυτή. Στην ανάγνωση και τη γραφή, ο δάσκαλος μπορεί να μιλήσει για τις διάφορες σεξουαλικές ορολογίες (ιατρική, αργκό, οικογενειακή γλώσσα, πορνογραφία) και για τις σχέσεις και τη σεξουαλικότητα στη λογοτεχνία. Στη φυσική αγωγή/γυμναστική/αθλήματα, το φύλο και η σεξουαλικότητα παίζουν συνεχώς ρόλο και οι εκπαιδευτικοί μπορούν να αναλάβουν την πρωτοβουλία να συζητήσουν αυτά τα θέματα. Δίνοντας προσοχή στις σχέσεις, τη σεξουαλικότητα και τα δικαιώματα σε πολλά διαφορετικά

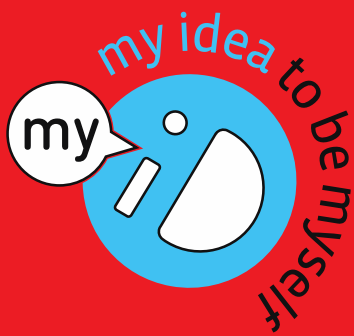
μαθήματα ανά τα χρόνια, είναι λιγότερο απαραίτητο να διδάξετε όλα τα στοιχεία και τις δεξιότητες που σχετίζονται με το σεξ και τις κοινωνικές δεξιότητες σε μερικά συγκεκριμένα μαθήματα και είναι πιο εύκολο να διδάξετε για τη σεξουαλικότητα σταδιακά και με βάση το ενδιαφέρον και το επίπεδο των μαθητών.

Παρακολούθηση: Εξασφάλιση υποστήριξης και ενσωμάτωσης της γραμμής μάθησης

Δεν έχουμε τελειώσει με το σπειροειδές πρόγραμμα σπουδών απλώς καταγράφοντας τις ιδέες του καταιγισμού ιδεών σε χαρτί. Μια ομάδα εργασίας εκπαιδευτικών ολοκληρώνει τις δραστηριότητες. Οι ιδέες βρίσκονται ακόμη στη φάση ανταλλαγής ιδεών.

Αυτές οι ακατέργαστες ιδέες μπορούν να παρουσιαστούν στην ευρύτερη ομάδα εκπαιδευτικών και οι καθηγητές από διαφορετικούς τομείς μπορούν να κληθούν να δώσουν τις ιδέες τους για το πού και πώς πιστεύουν ότι οι εκπαιδευτικοί μπορούν να ενσωματώσουν τη σπειροειδή ή παιδαγωγική προσοχή στο κανονικό πρόγραμμα σπουδών. Είναι σημαντικό όλοι οι αρμόδιοι εκπαιδευτικοί να παρουσιάσουν προτάσεις για αυτό, διαφορετικά δεν θα αισθάνονται «συνιδρυτές» του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών. Μπορεί ακόμη και να νιώσουν ότι οι νέες αυτές δραστηριότητες είναι μια επιπλέον υποχρέωση και ένα βάρος. Είναι καλύτερο να απευθυνθείτε στην αίσθηση κοινής ευθύνης για την ευημερία των μαθητών και τη δημιουργικότητά τους για την ανάπτυξη διασκεδαστικών μαθημάτων. Εξάλλου, ένα από τα πλεονεκτήματα της σεξουαλικής εκπαίδευσης και της σε βάθος εκπαίδευσης σχετικά με την υπηκοότητα είναι ότι οι μαθητές είναι γενικά πιο ενθουσιώδεις για αυτό από ότι για τα κανονικά μαθήματα.

Η ομάδα εργασίας του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών συλλέγει τις προτάσεις και στη συνέχεια τις επεξεργάζεται κατά τον σχεδιασμό των μαθημάτων και των μεθόδων εργασίας.

Η ομάδα εργασίας μπορεί, σε συνεννόηση με τους εκπαιδευτικούς, να εξετάσει πώς μπορεί να διασφαλιστεί η λογική και εσωτερική συνέπεια της μαθησιακής πορείας κατά τη διάρκεια και μετά τη δημιουργία δημιουργικών ιδεών από διάφορους εκπαιδευτικούς. Για να διασφαλιστεί ότι η εφαρμογή είναι επιτυχής, είναι χρήσιμο για την ομάδα εργασίας να ελέγχει εάν τα μαθήματα πραγματοποιούνται όντως και ποιες είναι οι αντιδράσεις των μαθητών κατά τη δοκιμή του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών. Όπου είναι απαραίτητο, το περιεχόμενο ή το πρόγραμμα των μαθημάτων μπορεί να προσαρμοστεί για να βελτιώσει το αποτέλεσμα της μαθησιακής εμπειρίας.

Αυτή η παρακολούθηση για να εξασφαλιστεί η πειραματική εφαρμογή του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών συμβαίνει συχνά κατά το ακαδημαϊκό έτος μετά τον αρχικό σχεδιασμό του σπειροειδούς προγράμματος σπουδών.

ΑΝΑΦΟΡΕΣ

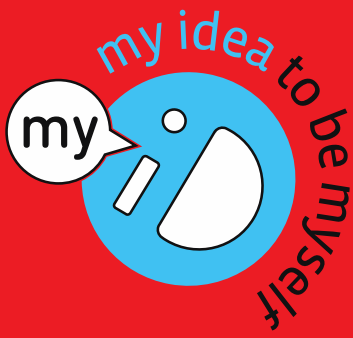
ΣΥΝΑΙΣΘΗΜΑΤΙΚΗ ΝΟΗΜΟΣΥΝΗ

BLACKWELL, L. S., TRZESNIEWSKI, K. H., & DWECK, C. S. (2007). *Implicit theories of intelligence predict achievement across an adolescent transition: A longitudinal study and an intervention.* *Child Development*, 78, 246-263.

CIMPIAN, A., ARCE, H.-M. C., MARKMAN, E. M., DWECK, C. S. (2007). *Subtle linguistic cues affect children's motivation.* *Psychological Science*, 18, 314-316.

DIENER, C. I., & DWECK, C. S. (1978). *An analysis of learned helplessness: Continuous changes in performance, strategy, and achievement cognitions following failure.* *Journal of Personality and Social Psychology*, 36, 451-462.

DWECK, C. S. (2000). *Self-theories: Their role in motivation, personality, and development.* Taylor & Francis: Philadelphia, PA.

DWECK, C. S. (2006). *Mindset: The new psychology of success*. Random House: New York, NY.
Dweck, C. S., & Leggett, E. L. (1988). A social-cognitive approach to motivation and personality. *Psychological Review*, 95, 256–273.

ELLIOTT, E. S., & DWECK, C. S. (1988). Goal: An approach to motivation and achievement. *Journal of Personality and Social Psychology*, 54, 5-12.

MOLDEN, D. C., & DWECK, C. S. (2006). Finding “meaning” in psychology: A lay theories approach to self-regulation, social perception, and social development. *American Psychologist*, 61, 192–203.

MUELLER, C. M., & DWECK, C. S. (1998). Praise for intelligence can undermine children’s motivation and performance. *Journal of Personality and Social Psychology*, 75, 33-52.

PAUNESKU, D., WALTON, G. M., ROMERO, C., SMITH, E. N., YEAGER, D. S., & DWECK, C. S. (2015). Mind-set interventions are a scalable treatment for academic underachievement. *Psychological Science*, 26, 784-793.

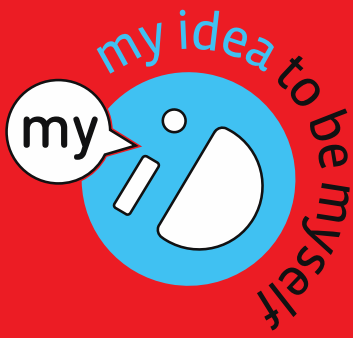
RATTAN, A., GOOD, C., & DWECK, C. S. (2012). “It’s ok—Not everyone can be good at math”: Instructors with an entity theory comfort (and demotivate) students. *Journal of Experimental Social Psychology*, 48, 731-737.

YEAGER, D. S., & DWECK, C. S. (2012). Mindsets that promote resilience: When students believe that personal characteristics can be developed. *Educational Psychologist*, 47(4), 302-314.

YEAGER, D. S., JOHNSON, R., SPITZER, B. J., TRZESNIEWSKI, K. H., POWERS, J., & DWECK, C. S. (2014). The far-reaching effects of believing people can change: Implicit theories of personality shape stress, health, and achievement during adolescence. *Journal of Personality & Social Psychology*, 106, 867-884.

YEAGER, D. S., TRZESNIEWSKI, K., TIRRI, K., NOKELAINEN, P., & DWECK, C. S. (2011). Adolescents’ implicit theories predict desire for vengeance after remembered and hypothetical peer conflicts: Correlational and experimental evidence. *Developmental Psychology*, 47, 1090–1107.

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΣΥΜΠΕΡΙΦΟΡΑ

BATSON, C. D. AND ET AL *Is empathic emotion a source of altruistic motivation?* 1981 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

BATSON, C. D. AND SHAW, L. L. *Evidence for Altruism: Toward a Pluralism of Prosocial Motives* 1991 - *Psychological Inquiry* (Batson and Shaw, 1991).

BIERHOFF, H. W. *Prosocial behavior* 2009 - Psychology Press - Hove
Bierhoff, H., 2009. *Prosocial Behaviour*. Hove: Psychology Press.

CARLSON, M., CHARLIN, V. AND MILLER, N. *Positive mood and helping behavior: A test of six hypotheses*. 1988 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

CARLSON, M., CHARLIN, V. AND MILLER, N., 1988. *Positive mood and helping behavior: A test of six hypotheses*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 55(2), pp.211-229.

DARLEY, J. M. AND LATANE, B. *Bystander intervention in emergencies: Diffusion of responsibility*. 1968 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

DARLEY, J. AND LATANE, B., 1968. *Bystander intervention in emergencies: Diffusion of responsibility*. *Journal of Personality and Social Psychology*, 8(4, Pt.1), pp.377-383.

EISENBERG, N., GUTHRIE, I. K., CUMBERLAND, A., MURPHY, B. C., SHEPARD, S. A., ZHOU, Q. AND CARLO, G. *Prosocial development in early adulthood: A longitudinal study*. 2002 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

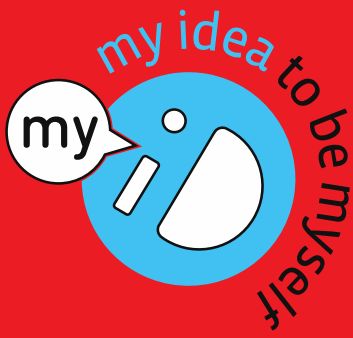
EYSENCK, M. W. *Psychology* 2001 - Psychology Press – Philadelphia.

FEIGIN, S., OWENS, G. AND GOODYEAR-SMITH, F. *Theories of human altruism: a systematic review*. 2014 - *Annals of Neuroscience and Psychology*.

FREEDMAN, J. L., WALLINGTON, S. A. AND BLESS, E. *Compliance without pressure: The effect of guilt*. 1967 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

GOULDNER, A. W. *The Norm of Reciprocity: A Preliminary Statement* 1960 - *American Sociological Review*.

HARDY, C. L. AND VAN VUGT, M. *Nice Guys Finish First: The Competitive Altruism Hypothesis* 2006 - *Personality and Social Psychology Bulletin*.

HEWSTONE, M., STROEBE, W. AND JONAS, K. *Introduction to social psychology 2011* - Blackwell Publishing - Malden (Mass.).

ISEN, A. M., CLARK, M. AND SCHWARTZ, M. F. *Duration of the effect of good mood on helping: "Footprints on the sands of time."* 1976 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

LATANE, B. AND DABBS, J. M. *Sex, Group Size and Helping in Three Cities.* *Sociometry*, 38(2), p.180.

LERNER, M. AND MILLER, D., 1978. *Just world research and the attribution process: Looking back and ahead.* *Psychological Bulletin*, 85(5), pp.1030-1051.

MOORE, B. S., UNDERWOOD, B. AND ROSENHAN, D. L. *Affect and altruism.* 1973 - *Developmental Psychology*.

OMOTO, A. M. AND SNYDER, M. *Sustained helping without obligation: Motivation, longevity of service, and perceived attitude change among AIDS volunteers.* 1995 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

PENNER, L. A., DOVIDIO, J. F., PILIAVIN, J. A. AND SCHROEDER, D. A. *Prosocial behavior: Multilevel Perspectives 2005* - *Annual Review of Psychology*.

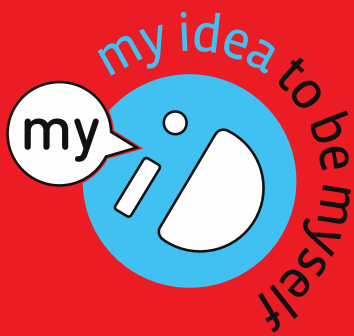
PHILIPPE RUSHTON, J., CHRISJOHN, R. D. AND CYNTHIA FEKKEN, G. *The altruistic personality and the self-report altruism scale* 1981 - *Personality and Individual Differences*.

RUSHTON, J. P. *Altruism and Society: A Social Learning Perspective* 1982 –*Ethics*, 92(3), pp.425-446.

SCHWARTZ, S., 1977. *Normative influences on altruism.* In: L. Berkowitz, ed., *Advances in experimental social psychology*. pp.222-275.

ZAKI, J. AND MITCHELL, J. P. *Intuitive Prosociality* 2013 - *Current Directions in Psychological Science*, 22(6), pp.466-470.

ZUCKERMAN, M. *Belief in a just world and altruistic behavior.* 1975 - *Journal of Personality and Social Psychology*.

ΥΠΗΚΟΟΤΗΤΑ

Cosmopolitanism and Global Public Health. Jan Sutherland & Elaine Gibson - 2007 – Reply to James Miller’s Review of *The Ethos of a Late-Modern Citizen*. Stephen K. White - 2011 – *Political Theory* 39 (1):174-176.

Models of Citizenship, Inclusion and Empowerment: National Minorities, Immigrants and animals? An Interview with Will Kymlicka. Michael Jewkes & Jean-François Grégoire - 2016 – *Political Theory* 44 (3):394-409.

Order and Disorder: The Naturalization of Poverty. Ruth L. Smith - 1991 - *Social Philosophy Today* 5:317-342. *Factors Contributing to the Development of the Principle of Freedom of Religion in the United States.* Alan J. Hauser - 1991 - *Social Philosophy Today* 5:105-128.

Equal Citizenship, Neutrality, and Democracy: A Reply to Critics of Equal Recognition. Alan Patten - 2017 - *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 20 (1):127-141.

On the Political and Democratic Preconditions of Equal Recognition. Matteo Gianni – 2017 *Critical Review of International Social and Political Philosophy* 20 (1):88-100.

ΣΠΕΙΡΟΕΙΔΕΣ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ ΣΠΟΥΔΩΝ

CLABAUGH GARY K., EdD ©2010 *New Foundations The Educational Theory of Jerome Bruner: a multi-dimensional analysis.*

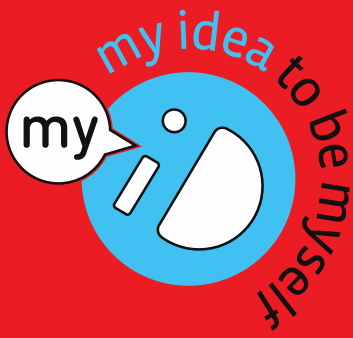
HARDEN, R., AND STAMPER, N. (1999). *What is a spiral approach to curriculum?* *Medical Teacher*, 21(2): 141-143.

HOLLENWEGER JUDITH, PANTIĆ NATAŠA, FLORIAN LANI - *European Union Council of Europe 2015 Tool to Upgrade Teacher Education Practices for Inclusive Education.*

HOWARD, J. (2007). *Curriculum Development.* *Elon University: Center for the Advancement of Teaching and Learning.*

Co-funded by the
Erasmus+ Programme
of the European Union

LOHANI, V. K., MALLIKARJUNAN, K., WOLFE, M. L., WILDMAN, T., CONNOR, J., MUFFO, J., ... & CHANG, M. (2005, October). *Work in progress-spiral approach to curriculum to reformulate engineering curriculum*. In *Proceedings Frontiers in Education 35th Annual Conference*. IEEE.

MASTERS, K., AND GIBBS, T. (2007). *The Spiral Approach: implications for online learning*. *BMC Medical Education*, 7(52): doi:10.1186/1472-6920-7-52.

SNIDER, V. E. (2004). *A comparison of spiral versus strand curriculum*. *Journal of Direct Instruction*, 4(1), 29-39.

CEPEDA NJ, VUL E, ROHRER D ET AL. (2008) *Spacing effects in learning: A temporal ridgeline of optimal retention*. *Psychological Science* 19(11): 1095–1102.

Department for Education (2006) *Primary framework for literacy and numeracy*. Available at: https://dera.ioe.ac.uk/14160/7/15f5c50f1b2f78d6af258a0bbdd23951_Redacted.pdf (accessed 25 March 2019).

DIDAU D AND ROSE N (2016) *What Every Teacher Needs to Know About Psychology*. Woodbridge: John Catt Educational Limited.

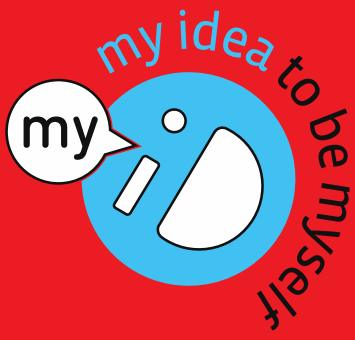
DUNLOSKY J (2013) *Strengthening the student toolbox: Study strategies to boost learning*. *American Educator* 37(3): 12–21.

FORDHAM M (2014) *Making history stick part 2: Switching the scale between overview and depth*. Available at: <https://clioetcetera.com/2014/08/06/making-history-stick-part-2-switching-the-scale-between-overview-and-depth/> (accessed 18 February 2019).

HARDEN RM (1999) *What is a spiral curriculum?* *Medical Teacher* 21(2): 141–143.

JOHNSTON H (2012) *The spiral curriculum*. *Research into practice*. ERIC. Available at: <https://eric.ed.gov/?id=ED538282> (accessed 25 March 2019).

WILLINGHAM DT (2002) *Inflexible knowledge: The first step to expertise*. Available at: <https://www.aft.org/periodical/american-educator/winter-2002/ask-cognitive-scientist> (accessed 26 March 2019).

WILSON F, EVANS S AND OLD S (2015) Context led science courses: A review. Research Matters: A Cambridge Assessment Publication 19: 7–13.